

Αρχή κατά του Ρατσισμού
και των Διακρίσεων

Ετήσια Έκθεση 2005

Περιεχόμενα

Εισαγωγικό σημείωμα Επιτρόπου Διοικήσεως.....	4-5
Ιστορικό σύστασης Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων.....	6
Αρμοδιότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων.....	7
Δραστηριότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων.....	8
(1) Εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού με τη χρηματοδότηση της Ε.Ε.....	9
(2) Διενέργεια Έρευνας για τις απόψεις, αντιλήψεις και αντιδράσεις των Κυπρίων πολιτών σχετικά με την ομοφυλοφιλία.....	10
(3) Συμμετοχή στο δίκτυο EQUINET.....	10
Στατιστική Ανάλυση.....	11
Συνοπτική Παρουσίαση Εκθέσεων.....	13-36
Αυτεπάγγελτες Έρευνες.....	36-38

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων αποτελεί την μία από τις δύο εκφάνσεις των νέων πολύ σημαντικών αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί στον Επίτροπο Διοικήσεως για την διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης στα πλαίσια των σχετικών Ευρωπαϊκών Οδηγιών.

Η αρχή της ίσης μεταχείρισης όπως διατυπώνεται στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2000/43 και 2000/78 με σκοπό την καταπολέμηση του Ρατσισμού και κάθε διάκρισης άμεσης ή έμμεσης στη βάση της φυλής, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πεποιθήσεων, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, ηλικίας, φύλου και ειδικών αναγκών και σεξουαλικού προσανατολισμού, και που ενσωματώθηκε στην εσωτερική νομοθεσία, εισάγει στην ουσία μια νέα διάσταση της αρχής της ισότητας, στη βάση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας που αποτελεί κοινό παρονομαστή όλων των ανθρώπων κάθε φυλής χρώματος ή άλλων ιδιοτήτων.

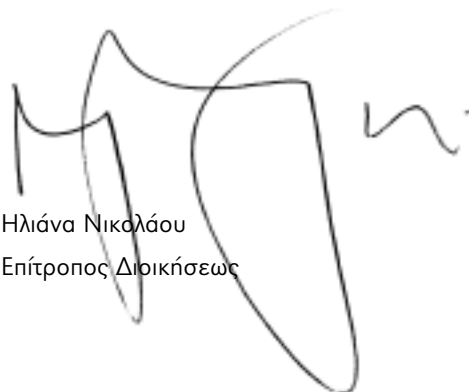
Στα πλαίσια του ευρύτερου στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αρμονική συνύπαρξη των ατόμων, η βιολογική ύπαρξη του ατόμου ως μέλους του ανθρώπινου γένους υποκαθιστά την ιστορική της διάσταση και αναδεικνύεται η έννοια της καθολικής αξιοπρέπειας αντί της ατομικής αξίας. Οι πολίτες αποτελούν οντότητες που μπορούν να συνυπάρξουν στα δημοκρατικά πλαίσια μιας ευρύτερης κοινωνίας πέρα από τον οριακό χώρο του κράτους, στη βάση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διατρέχουν όλη την ανθρωπότητα.

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων λειτουργεί στο Γραφείο του Επιτρόπου Διοικήσεως από το τέλος του 2004 και η Έκθεση αυτή διαλαμβάνει τα πεπραγμένα και τις δραστηριότητες της μέχρι και το τέλος του 2005.

Ο αναγνώστης θα διαπιστώσει εξαρχής την ενεργοποίηση της Αρχής σ' ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, διερεύνησης καταγγελιών, ενημέρωση/πληροφόρηση του κοινού, εντοπισμό διακρίσεων κάθε είδους που ακόμα βρίσκουν πρόσφορο έδαφος στον τόπο μας. Δύο σημαντικές αυτεπάγγελτες έρευνες, σαρανταεπτά εκθέσεις που υποβλήθηκαν μετά από διερεύνηση ισάριθμων καταγγελιών σε θέματα εξαιρετικής σημασίας, όπως η συμμετοχή των ευρωπαϊών πολιτών σε εκλογή για ανάδειξη τοπικών αρχών, ο εκπαιδευτικός αποκλεισμός Ποντίων μαθητών και η τήρηση των εκπαιδευτικών περιφερειών, η ένταξη Ποντίων στο Σχέδιο για Επιχορήγηση Υπογονίμων Ζευγαριών για Εξωσωματική Γονιμοποίηση, η προσβασιμότητα ανάπηρων ατόμων σε δημόσια κτήρια, οι συνθήκες κράτησης αλλοδαπών στις Κεντρικές Φυλακές, η δυσμενής μεταχείριση μαθήτριας λόγω των θρησκευτικών της πεποιθήσεων, η πρόσβαση αλλοδαπών μαθητών στην εκπαίδευση, η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων και αντιρατσιστικού φεστιβάλ, καθώς και η διενέργεια έρευνας για τις απόψεις, αντιλήψεις και αντιδράσεις των Κυπρίων σχετικά με την ομοφυλοφιλία, διαμορφώνουν το εντυπωσιακό προφίλ της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων στον πρώτο χρόνο λειτουργίας της.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η Αρχή λειτουργεί στα πλαίσια και με την στήριξη του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως του οποίου και αποτελεί οργανικό μέρος αφού δεν διαθέτει δικό της προϋπολογισμό και δεν έχει στελεχωθεί ακόμη με άλλο προσωπικό.

Η μέχρι σήμερα λειτουργία της Αρχής αποτελεί πάντως μια πολύ σοβαρή ένδειξη για τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην εξέλιξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εφαρμογή των ευρωπαϊκών πολιτικών και πιστεύω πως το γενικότερο θέμα της στελέχωσης και ενίσχυσης της θα πρέπει ν' απασχολήσει τους αρμόδιους με στόχο πλέον ένα ουσιαστικό αποτέλεσμα αντί την άγονη υποβολή υπομνημάτων όπως γίνεται μέχρι σήμερα.

Ηλιάνα Νικολάου
Επίτροπος Διοικήσεως

Ιστορικό σύστασης Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων

Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση οδήγησε στην εφαρμογή ενός νέου θεσμικού πλαισίου για την καταπολέμηση του ρατσισμού και την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνικής καταγωγής. Συστάσεις για την δημιουργία ενός φορέα επιφορτισμένου με την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων υιοθετήθηκαν στα πλαίσια συμμετοχής της Κύπρου σε διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς όπως τα Ηνωμένα Έθνη και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Η υιοθέτηση της Οδηγίας 2000/43 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως εθνικής ή φυλετικής προέλευσης, μέσω των α) περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμου του 2004[N.42(I)/2004] και β) περί Ίσης Μεταχείρισης (Φυλετική και Εθνική Καταγωγή) Νόμου του 2004[N.59(I)/2004], αποτελούσε τομή για την προαγωγή της αρχής της ισότητας και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Διαμόρφωσε μάλιστα νέες, για την κυπριακή έννομη τάξη, συνθήκες για την καταπολέμηση του Ρατσισμού και των Διακρίσεων.

Καταρχήν διευρύνθηκαν οι αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως για να ενεργεί, με βάση το Άρθρο 13 της Οδηγίας 2000/43, ως αρμόδια ανεξάρτητη κρατική αρχή για καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων και για προσφορά ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων.

Η σύσταση μιας νέας αρχής, ενταγμένης οργανωτικά στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, κρίθηκε ότι θα ανταποκρίνονταν πληρέστερα στην ανάγκη για αποτελεσματικότερη εφαρμογή του νέου νομοθετικού πλαισίου για καταπολέμηση των διακρίσεων.

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων συστάθηκε την 1η Μαΐου, 2004, ημερομηνία ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και έναρξης εφαρμογής του νέου νομοθετικού πλαισίου. Η Αρχή στελεχώθηκε από μέλη του προσωπικού του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως και συγκεκριμένα από τον Ανώτερο Λειτουργό Άριστο Τσιάρτα, τους Λειτουργούς Νάσια Διονυσίου, Γιώργο Κακότα, Μελίνα Τριγγίδου και την βοηθό Γραμματειακό Λειτουργό Ελισάβετ Χρίστου.

Αρμοδιότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων

Το πεδίο δράσης της Αρχής, κατ' εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου και με βάση τη σχετική νομοθεσία, είναι καταρχήν η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής.

Οι όροι εντολής εκτείνονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας, κοινωνικής ασφάλισης, κοινωνικών παροχών, υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης, συμμετοχής σε σωματεία και επαγγελματικές οργανώσεις και πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

Σε ευρύτερη κλίμακα, με βάση πάντα τις ρυθμίσεις του νέου γενικού πλαισίου καταπολέμησης των διακρίσεων που εγκαθιδρύθηκε με το Νόμο 42(Ι)/2004, στις αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως, ως ανεξάρτητη αρχή κατά του ρατσισμού και των διακρίσεων, εμπίπτει η διασφάλιση χωρίς καμιά φυλετική ή άλλη διάκριση της απόλαυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας ή προβλέπονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στα Πρωτόκολλα της, σε άλλες Ευρωπαϊκές Συμβάσεις και Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών που κύρωσε η Κύπρος.

Οι αρμοδιότητες της Αρχής, πέρα από τη διερεύνηση ατομικών καταγγελιών και τη παροχή συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων, περιλαμβάνουν ποικίλες θεσμικές δυνατότητες δράσεις που εκτείνονται σ' ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, προληπτικού, κατασταλτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, κυριότερες από τις οποίες είναι οι εξής:

- ▶ Προαγωγή της ισότητας για απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας ευκαιριών ανεξαρτήτως φυλετικής, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων
- ▶ Λήψη μέτρων για την πρακτική εφαρμογή των νομοθετικών προνοιών που διέπουν ή απαγορεύουν μεταχείριση που συνιστά απαγορευμένη διάκριση
- ▶ Επιβολή μέτρων κυρωτικού χαρακτήρα
- ▶ Σύνταξη Κωδίκων Πρακτικής
- ▶ Διεξαγωγή ερευνών και στατιστικών μελετών για θέματα διακρίσεων
- ▶ Εξέταση θεμάτων αναφορικά με τις διακρίσεις είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτημα προσώπων ή οργανώσεων
- ▶ Συντονισμός δράσης κρατικών αρχών και ευαισθητοποίηση της διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.

Το νέο πλαίσιο καταπολέμησης των διακρίσεων εισάγει σημαντικά μεθοδολογικά νομικά εργαλεία για καταπολέμηση των διακρίσεων

υιοθετώντας τις έννοιες της απαγορευμένης με νόμο άμεσης, έμμεσης διάκρισης. Προβλέπει επίσης ειδική αυτοτελή προστασία έναντι της παρενόχλησης και της εντολής για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.

Πέρα από τον καθορισμό και την εξειδίκευση των κρίσιμων αυτών εννοιών, οι νέες διατάξεις συνιστούν συνολικά ένα σύνθετο μηχανισμό προστασίας των θιγόμενων προσώπων ή ομάδων πληθυσμού που υπερβαίνουν ένα παραδοσιακό σύστημα επιβολής κυρώσεων σε εξατομικευμένες περιπτώσεις. Έτσι, εκτός από τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων, δίδεται έμφαση στη διαμεσολαβητική δράση για προώθηση της αρχής της ισότητας, στην ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε επίπεδο ευαισθητοποίησης του κοινού και εκπροσώπησης των θυμάτων των διακρίσεων.

Προς την κατεύθυνση παροχής συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων θεσμοθετείται η αντιστροφή του βάρους της απόδειξης με βάση την οποία, σε περίπτωση που το θύμα της διάκρισης επικαλείται ή αποδεικνύει περιστατικά από τα οποία τεκμαίρεται εκ πρώτης όψεως η διάκριση, ο αντίδικος υποχρεώνεται να αποδείξει ότι δεν υπήρξε οποιαδήποτε παράβαση νόμου ή ότι η παράβαση δεν είχε δυσμενή συνέπεια στο θύμα.

Εισάγεται, επίσης, η δυνατότητα λήψης θετικών μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Η νέα αυτή μορφή δράσης ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που είναι και οι βασικοί δέκτες της παρεχόμενης προστασίας.

Δραστηριότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων

Η παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων και η διερεύνηση ατομικών καταγγελιών βρίσκεται στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων της Αρχής. Στο διάστημα από την 1η Μαΐου, 2004 μέχρι το τέλος του 2005 υποβλήθηκαν 202 συνολικά καταγγελίες που υπέβαλαν πρόσωπα που κατ' ισχυρισμό υπέστησαν αδικαιολόγητη διάκριση και εξετάστηκαν 123 από αυτές. Μεγάλος αριθμός καταγγελιών υποβλήθηκαν από Μη κυβερνητικές Οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταπολέμησης των διακρίσεων. Πολλές από τις καταγγελίες διευθετήθηκαν μετά από διαμεσολάβηση ή παρέμβαση της Αρχής προς τις διάφορες κρατικές υπηρεσίες και αρχές, ημικρατικούς οργανισμούς, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή ιδιωτικούς οργανισμούς και την εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων που κατέτειναν στην αποκατάσταση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στους τομείς που καλύπτουν οι όροι εντολής της Αρχής. Στις περιπτώσεις που τέθηκαν ενώπιον της Αρχής ατομικές καταγγελίες

που άγγιζαν θεσμικά ζητήματα ρατσισμού και διακρίσεων από τα οποία επηρεάζονταν ευρύτερες ομάδες προσώπων, υποβλήθηκαν εκθέσεις με συγκεκριμένες συστάσεις για αντιμετώπιση, σε γενικότερο επίπεδο, προβλημάτων διακρίσεων.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο αναθέτει στον Επίτροπο Διοικήσεως διευρυμένες αρμοδιότητες στον τομέα της καταπολέμησης των διακρίσεων. Παράλληλα με τη διερεύνηση συγκεκριμένων καταγγελιών, ο Επίτροπος μπορεί να αναπτύξει και ευρύτερες δράσεις οι οποίες έχουν προληπτικό, εκπαιδευτικό και ενημερωτικό χαρακτήρα. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, αναλήφθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

(1) Εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού με τη χρηματοδότηση της Ε.Ε.

Τον Ιούλιο του 2004 το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως υπέβαλε πρόταση (VP/2004/010) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για χρηματοδότηση εκστρατείας ενημέρωσης των Κυπρίων πολιτών για τη νέα νομοθεσία κατά των διακρίσεων. Η πρόταση αυτή – η οποία υποβλήθηκε μέσα στα πλαίσια του Κοινοτικού Προγράμματος κατά των Διακρίσεων («Community Action Programme to Combat Discrimination») εγκρίθηκε και, με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων πραγματοποίησε, εντός του 2005, τις ακόλουθες εκδηλώσεις/δράσεις:

α) Έκδοση ενημερωτικού έντυπου

Το έντυπο εκδόθηκε σε 12,000 αντίτυπα (5.000 στα Ελληνικά, 5.000 στα Αγγλικά, 2.000 στα Τουρκικά) και παρέχει πληροφορίες για τις βασικές πρόνοιες της νέας νομοθεσίας κατά των διακρίσεων και τις αρμοδιότητες του Γραφείου ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων και Αρχή Ισότητας

β) Ενημερωτική εκστρατεία σε ΜΜΕ

Η ενημερωτική εκστρατεία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης συμπεριλάμβανε την καταχώρηση ανακοινώσεων/μηνυμάτων σε εφημερίδες καθώς και την εκφώνηση μηνυμάτων από το ραδιόφωνο.

γ) Διοργάνωση συνεδρίων

Εντός του έτους 2005 διοργανώθηκαν τα ακόλουθα 4 Συνέδρια με θέμα τις διακρίσεις:

- ▶ 18 Ιανουαρίου, 2005 «Εφαρμογή της Αρχής της Ισότητας στην Απασχόληση και της Εργασία» (Το συνέδριο αυτό διοργανώθηκε από την Αρχή Ισότητας)
- ▶ 21 Μαρτίου, 2005 «Ρατσισμός και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης»
- ▶ 11 Απριλίου, 2005 «Το φαινόμενο του Ρατσισμού και η Πρόκληση της Διαφορετικότητας»
- ▶ 14 Νοεμβρίου, 2005 «Ρατσισμός και Πολιτισμός»

Σε όλα τα πιο πάνω συνέδρια συμμετείχαν εισηγητές/ομιλητές από το εξωτερικό.

δ) Διοργάνωση εκπαιδευτικού σεμιναρίου

Στο σεμινάριο αυτό, αξιωματούχος του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για το Ρατσισμό και της Ξενοφοβία (EUMC), ο οποίος προσκλήθηκε από την Επιτροπή Διοικήσεως, έδωσε διάλεξη στην Αστυνομική Ακαδημία αναφορικά με την χρησιμότητα καταγραφής, μελέτης και ανάλυσης από την Αστυνομία στατιστικών στοιχείων για εγκλήματα που έχουν ρατσιστικά κίνητρα.

ε) Διοργάνωση Αντιρατσιστικού Φεστιβάλ

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων συνδιοργάνωσε, μαζί με μη κυβερνητική οργάνωση, το αντί Φεστιβάλ “Rainbow” που έγινε στις 13 Νοεμβρίου, 2005. Στο φεστιβάλ παρουσιάστηκε καλλιτεχνικό πρόγραμμα και συμμετείχαν πολλοί μετανάστες που διαμένουν στην Κύπρο.

(2) Διενέργεια Έρευνας για τις απόψεις, αντιλήψεις και αντιδράσεις των Κυπρίων πολιτών σχετικά με την ομοφυλοφιλία

Το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων διενέργησαν παγκύπρια έρευνα για τις απόψεις, αντιλήψεις και αντιδράσεις των Κυπρίων πολιτών σχετικά με την ομοφυλοφιλία. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν σε εκδήλωση που έγινε στις 5 Μαΐου, 2006.

(3) Συμμετοχή στο δίκτυο EQUINET

Η Αρχή συμμετέχει στο ευρωπαϊκό δίκτυο Equinet, ένα δίκτυο σύνδεσης και συντονισμού όλων των ανεξάρτητων αρχών για υλοποίηση των ευρωπαϊκών οδηγιών κατά των διακρίσεων σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα πλαίσια αυτά, ανταλλάσσονται δεδομένα για τα μέσα και τις στρατηγικές δράσης που χρησιμοποιούν οι εθνικοί φορείς εφαρμογής των Οδηγιών και αποστέλλονται στην τράπεζα πληροφόρησης του δικτύου πληροφορίες για υποθέσεις και καλές πρακτικές χειρισμού τους.

Στατιστική Ανάλυση

Από την ημερομηνία σύστασης της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, την 1η Μαΐου, 2004 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου, 2005 υποβλήθηκαν συνολικά 202 καταγγελίες. Αυτές προέρχονταν από άτομα (Κύπριους πολίτες, ευρωπαίους πολίτες και πολίτες τρίτων χωρών), ομάδες προσώπων και από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Η Επιτροπος Διοικήσεως προχώρησε επίσης στην αυτεπάγγελτη διερεύνηση 2 υποθέσεων.

Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα διεκπεραιώθηκε η διερεύνηση 123 καταγγελιών με τα εξής αποτελέσματα:

- ▶ 47 καταγγελίες οδήγησαν σε υποβολή έκθεσης με συγκεκριμένες συστάσεις εισηγήσεις
- ▶ 20 καταγγελίες κρίθηκαν ως αβάσιμες και διακόπηκε η έρευνα
- ▶ 24 καταγγελίες κρίθηκαν ότι δεν έρχονταν περαιτέρω έρευνας λόγω διαπιστωθείσας αναρμοδιότητας κατά την έρευνα
- ▶ 15 καταγγελίες κρίθηκαν ως εκτός αρμοδιότητας και αρχειοθετήθηκαν
- ▶ 9 καταγγελίες κατέληξαν σε ικανοποίηση του καταγγέλλοντα μετά από παρέμβαση/διαμεσολάβηση της Αρχής
- ▶ 8 καταγγελίες αρχειοθετήθηκαν μετά από ενημέρωση του καταγγέλλοντα

Ικανοποίηση καταγγέλλοντα μετά από διαμεσολάβηση της Αρχής - 7%
Διακοπή έρευνας λόγω διαπιστωθείσας αναρμοδιότητας κατά την έρευνα - 20%
Διακοπή έρευνας με ενημέρωση καταγγέλλοντα - 7%
Εκτός αρμοδιότητας - 12%
Υποβολή Έκθεσης/Κριτική/Συστάσεις/Εισηγήσεις - 38%
Διακοπή Έρευνας/Αβάσιμο Παράπονο - 16%

Από τις 202 καταγγελίες που υποβλήθηκαν, 81 από αυτές ή ποσοστό 40% υποβλήθηκαν από Ελληνοκύπριους, 8 καταγγελίες ή ποσοστό 4% από Τουρκοκύπριους, 113 καταγγελίες ή ποσοστό 56% από ευρωπαίους πολίτες και πολίτες τρίτων χωρών.

Τουρκοκύπριοι - 4%
Μετανάστες/Ευρωπαίοι πολίτες - 56%
Ελληνοκύπριοι - 40%

Από θεματική άποψη οι καταγγελίες για διακρίσεις θα μπορούσαν να ταξινομηθούν ως εξής: Διακρίσεις λόγω εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής (30%), θέματα έκδοσης άδειας παραμονής ευρωπαίων πολιτών (12%), πρόσβαση σε αγαθά ή υπηρεσίες (10%), διακρίσεις σε οικονομικής φύσεως θέματα (8%), παροχή υπηρεσιών (6%), κοινωνική πρόνοια (6%), διακρίσεις σε θέματα στράτευσης (7%), διακρίσεις κατά τη κτήση ακίνητης ιδιοκτησίας (3%), διακρίσεις κρατουμένων στις φυλακές και στα αστυνομικά κρατητήρια (3%), απόλαυση πολιτικών δικαιωμάτων ευρωπαίων πολιτών και πολιτών τρίτων χωρών (3%), διακρίσεις στην απόλαυση ατομικών δικαιωμάτων και δικαιωμάτων του παιδιού (3%), διακρίσεις στον τομέα της υγείας (2%), διακρίσεις για θρησκευτικές πεποιθήσεις (3%), διακρίσεις σε θέματα απόκτησης ιθαγένειας (1%).

Παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων του παιδιού - 3%

Κρατούμενοι - 3%

Οικονομικά - 8%

Πολιτικά δικαιώματα - 3%

Άδειες παραμονής Ευρωπαίων Πολιτών - 12%

Υγείας - 2%

Κτήση ακίνητης ιδιοκτησίας - 3%

Παροχή υπηρεσιών - 6%

Κοινωνικές Πρόνοιες - 6%

Άμυνα/Στρατολογικά - 7%

Ιθαγένεια - 1%

Θρησκευτικές Πεποιθήσεις - 3%

Εκπαίδευση - 2%

Πρόσβαση σε αγαθά/υπηρεσίες - 10%

Διακρίσεις στη βάση εθνικής εθνοτικής καταγωγής - 30%

Συνοπτική Παρουσίαση Εκθέσεων

Διατυπώσεις και διαδικασίες χορήγησης άδειας διαμονής σε ευρωπαίους πολίτες μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΑΚΡ 19-2004, 23-2004, 24-2004, 30-2004, 31-2004,36-2004)

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων εξέτασε καταγγελίες από πολίτες χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαμένουν στην Κύπρο, αναφορικά με το καθεστώς που διέπει τη διαμονή τους μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι καταγγέλλοντες πρόβαλαν τη θέση ότι το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης αξίωνε παρόμοιες διατυπώσεις/ διαδικασίες για χορήγηση άδειας διαμονής, όπως και πριν από την 1η Μαΐου, 2004. Κατήγγειλαν, επίσης ότι, η εμπλεκόμενη υπηρεσία αξίωνε την προσκόμιση από μέρους τους αντίγραφου συμβολαίου ασφάλειας ασθενείας.

Σύμφωνα με το καθεστώς το οποίο ίσχυε πριν από την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., η εμπλεκόμενη υπηρεσία χορηγούσε σε ευρωπαίους συνταξιούχους με μόνιμη διαμονή στην Κύπρο, «Άδεια Προσωρινής Διαμονής». Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, σύμφωνα και με τη νέα Νομοθεσία που τέθηκε σε ισχύ από την 1η Μαΐου 2004 (Ν. 92(1)/2003), ήταν υποχρεωτική η υποβολή αίτησης για έκδοση άδειας ή έγγραφου διαμονής. Διαπίστωσε, επίσης, ότι η νέα Νομοθεσία βασίστηκε σε αριθμό σχετικών με το θέμα Οδηγιών της Ε.Ε. και ότι ήταν σύμφωνη με το κοινοτικό κεκτημένο. Η προϋπόθεση δε της προσκόμισης ασφάλισης ασθενείας, η οποία περιλήφθηκε στη νέα Νομοθεσία, προβλέπονταν επίσης από συγκεκριμένη Οδηγία της Ε.Ε.

Από την έρευνα της Επιτροπής προέκυψε, επίσης, ότι στους σχετικούς Κανονισμούς της νέας Νομοθεσίας καθορίζονταν και η μορφή των νέων έντυπων αίτησης και των νέων έντυπων άδειας ή έγγραφου διαμονής που ισχύουν ειδικά για ευρωπαίους πολίτες. Ωστόσο, μέχρι το Σεπτέμβριο του 2004 που υποβλήθηκε η Έκθεση της Επιτροπής, η διαδικασία μετάφρασης των έντυπων αυτών στην Αγγλική γλώσσα και η έγκριση της τελικής τους μορφής, δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί. Ως αποτέλεσμα, ενώ από τους ενδιαφερόμενους ζητείτο η προσκόμιση των στοιχείων που απαιτούσε η νέα Νομοθεσία, από τους αρμόδιους Λειτουργούς χρησιμοποιούνταν ακόμη τα υπηρεσιακά έντυπα που ίσχυαν πριν από την 1η Μαΐου, 2004. Επ' αυτού, στην Έκθεσή της, η Επιτροπή διατύπωσε την άποψη ότι η χρήση των παλαιών εντύπων μετά από πάροδο δεκατριών περίπου μηνών από την ημερομηνία ψήφισης του Νόμου, συνιστούσε αδικαιολόγητη καθυστέρηση και εισηγήθηκε όπως, η εμπλεκόμενη υπηρεσία προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για ταχεία ολοκλήρωση της διαδικασίας, ετοιμασίας και κυκλοφορίας των νέων εντύπων.

Η διαδικασία αυτή έχει ολοκληρωθεί και χρησιμοποιούνται πλέον τα υπηρεσιακά έντυπα που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία.

Διακριτική μεταχείριση Ευρωπαίων πολιτών, σε θέματα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στα πλαίσια του Σχεδίου Αγροτικής Πολιτικής της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου(ΑΚΡ 17-2004)

Πολίτης χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέμενε μόνιμα στην Περιστερώνα Πάφου, έθεσε ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων καταγγελία, ισχυριζόμενος ότι για την ηλεκτροδότηση της οικίας του η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου ζήτησε την εκ μέρους του καταβολή του ποσού των Λ.Κ. 6.700. Οι Κύπριοι πολίτες, που τελούν κάτω από τις ίδιες ακριβώς συνθήκες, με βάση το Σχέδιο Αγροτικής Πολιτικής της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, θα κατέβαλλαν για ηλεκτροδότηση της οικίας τους, περίπου, το ποσό των Λ.Κ. 1.200.

Η Επίτροπος Διοικήσεως διαπίστωσε ότι η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου έχει αναμφίβολα την εκ του νόμου αρμοδιότητα λήψης μέτρων σε σχέση με τους όρους παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στους πελάτες της, όμως η αρμοδιότητα της αυτή δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων διακρίσεων εις βάρος ευρωπαίων πολιτών.

Η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε με ικανοποίηση το γεγονός ότι, μετά από σχετική πρωτοβουλία της Αρχής, βρίσκονταν σε εξέλιξη η διαδικασία τροποποίησης της σχετικής νομοθεσίας που εγκαθιδρύει το Σχέδιο Αγροτικής Πολιτικής ούτως ώστε αυτή να συνάδει με τον περί της Καταπολεμήσεως των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμο του 2004. Εισηγήθηκε μάλιστα όπως επιταχυνθούν οι σχετικές διαδικασίες ψήφισης του Νόμου αφού από την εφαρμογή του επηρεάζεται ένας σημαντικός αριθμός ευρωπαίων πολιτών που διαμένουν μόνιμα στις αγροτικές περιοχές της Κύπρου.

Παραχώρηση έκτακτου βοηθήματος θέρμανσης σε ευρωπαίους πολίτες που διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο (ΑΚΡ 22-2004)

Ομάδα ευρωπαίων πολιτών υπέβαλε καταγγελία κατά του Υπουργείου Οικονομικών, αναφορικά με τη μη παραχώρηση του έκτακτου βοηθήματος θέρμανσης παρά το ότι διαμένουν μόνιμα σε ορεινές περιοχές της Κύπρου.

Οι καταγγέλλοντες πρόβαλαν τον ισχυρισμό ότι ο λόγος που δεν τους παραχωρήθηκε το βοήθημα αυτό ήταν ότι δεν είναι κύπριοι πολίτες. Επισήμαναν επίσης, ότι θεωρούν παράνομη και απαράδεκτη τη διαφορετική μεταχείριση που υφίστανται όσον αφορά στην παραχώρηση του βοηθήματος, αφού με βάση το κοινοτικό κεκτημένο όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες θα πρέπει να τυγχάνουν της ίδια μεταχείρισης σε τέτοια θέματα.

Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεση της επισήμανε ότι δεν θα μπορούσε να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των Κυπρίων και των Ευρωπαίων πολιτών σε σχέση με το θέμα της παραχώρησης του έκτακτου βοηθήματος θέρμανσης. Εφόσον, με

βάση το Σχέδιο που υιοθέτησε το Υπουργικό Συμβούλιο, το βοήθημα αυτό παραχωρείται σε νοικοκυριά της επαρχίας που βρίσκονται σε υψόμετρο πέραν των 600 μέτρων θα πρέπει να θεωρείται αυτονόητη η παραχώρηση του βοηθήματος στους ευρωπαίους πολίτες που πληρούν τις προϋποθέσεις.

Έγινε εισήγηση όπως το Υπουργείο Οικονομικών μεριμνήσει για τη διασφάλιση της αρχής της μη διάκρισης και της ίσης μεταχείρισης των κυπρίων και ευρωπαίων πολιτών αναφορικά με την παραχώρηση του βοηθήματος.

Παροχή δημοσίου βοηθήματος σε έλληνα υπήκοο μόνιμο κάτοικο Κύπρου (ΑΚΡ 33-2004)

Πρόσωπο με ελληνική υπηκοότητα, μόνιμος κάτοικος Κύπρου, υπέβαλε καταγγελία κατά των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, αναφορικά με απόρριψη αίτησής του για παροχή δημοσίου βοηθήματος. Ο καταγγέλλων όταν υπέβαλε την καταγγελία ήταν εβδομήντα δύο ετών και αντιμετώπιζε προβλήματα υγείας. Ήταν εγκαταστημένος στην Κύπρο από τον Αύγουστο του 2002 και αρχικά διέμενε στο σπίτι της θυγατέρας του η οποία είναι παντρεμένη με Κύπριο και μόνιμα εγκατεστημένη στην Κύπρο. Ακολούθως μετακόμισε για κάποιο χρονικό διάστημα σε ξενοδοχείο από το οποίο, όμως, αναγκάστηκε να φύγει επειδή δεν ήταν σε θέση να καταβάλλει τα αντίστοιχα έξοδα. Κατά την περίοδο που εξετάστηκε η καταγγελία το πρόσωπο ήταν άστεγο και τα βράδια κοιμόταν μέσα σε ένα παλαιό, ακινητοποιημένο μέσα σε χώρο στάθμευσης, αυτοκίνητο.

Στον καταγγέλλοντα παραχωρήθηκε το Μάρτιο του 2003 «άδεια προσωρινής παραμονής» στην Κύπρο από το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης. Παρόλο που το καθεστώς διαμονής του ήταν αυτό του επισκέπτη, η ισχύς της έγγραφης άδειας διαμονής του ήταν απεριόριστου χρόνου. Η αίτηση του απορρίφθηκε από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λόγω του καθεστώτος διαμονής του. Για την απόφαση αυτή η εμπλεκόμενη υπηρεσία επικαλέστηκε γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα στην οποία διαλαμβάνεται ότι, δικαίωμα στην παροχή δημοσίου βοηθήματος έχει «κάθε πρόσωπο που διαμένει νόμιμα στη Δημοκρατία». Στην εν λόγω γνωμάτευσή του, ημερ. 5 Μαΐου 1998, ο Γενικός Εισαγγελέας είχε αναφέρει ότι ο όρος «διαμονή» «εμπεριέχει κάποιο στοιχείο μονιμότητας και ως εκ τούτου προσωρινοί επισκέπτες φαίνεται ότι δεν νομιμοποιούνται για παροχή δημοσίου βοηθήματος....»

Η Επίτροπος συμφώνησε με την πιο πάνω θέση. Δεν πείσθηκε, όμως, ότι η παραμονή του συγκεκριμένου προσώπου στερείτο του στοιχείου της μονιμότητας για σκοπούς παροχής δημοσίου βοηθήματος. Για να καταλήξει στην πιο πάνω θέση η Επίτροπος έλαβε υπόψη: α) τις ιδιάζουσες οικογενειακές και προσωπικές συνθήκες του καταγγέλλοντα, ιδιαίτερα δε το γεγονός ότι αυτός διέμενε νόμιμα στην Κύπρο, με εξασφαλισμένη άδεια παραμονής απεριόριστου χρόνου β) το γεγονός ότι συνέχιζε να διαμένει στην

Κύπρο για δυόμισι και πλέον χρόνια παρά τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε, τα προβλήματα υγείας του και παρά το γεγονός ότι είναι άστεγος γ) τους οικογενειακούς δεσμούς που έχει στην Κύπρο.

Η Επίτροπος έκανε αναφορά και στην Οδηγία 2000/43 της Ε.Ε, η οποία απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φυλετικής, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, στους τομείς, μεταξύ άλλων, και της κοινωνικής προστασίας. Η Επίτροπος σημείωσε ότι μεταφορά και ουσιαστική εφαρμογή της Οδηγίας αυτής στο επίπεδο της κυπριακής έννομης τάξης συναρτάται και με την ανάγκη επανεξέτασης και αναθεώρησης του συστήματος παροχής δημοσίων βοηθημάτων.

Η Επίτροπος, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω δεδομένα, κατέληξε στην άποψη ότι το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο δεν απαγορεύει τη χορήγηση επιδόματος στον καταγγέλλοντα και εισηγήθηκε, όπως - ενόψει των άθλιων συνθηκών διαβίωσής του, της ηλικίας του και της επιβαρυνμένης κατάστασης της υγείας του - οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εξετάσουν άμεσα το ενδεχόμενο χορήγησης σε αυτόν δημοσίου βοηθήματος.

Η εμπλεκόμενη υπηρεσία δεν έχει συμμορφωθεί με την πιο πάνω εισήγηση. Μάλιστα, με επιστολή της ημερ. 20 Φεβρουαρίου, 2006 πληροφόρησε την Επίτροπο ότι, λόγω του καθεστώτος διαμονής του στην Κύπρο, το πρόσωπο αυτό δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως δικαιούχος δημοσίου βοηθήματος. Για την πιο πάνω θέση της επικαλέστηκε γνωμάτευση της Διευθύντριας του Τμήματος Αλλοδαπών και Μετανάστευσης.

Αξίωση καταβολής εγγυήσεων από ευρωπαίους πολίτες για σύνδεση με το τηλεφωνικό δίκτυο της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (ΑΚΡ 14-2004, 21-2004, 27-2004, 26-2005, 69-2005)

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων εξέτασε καταγγελίες αναφορικά με την πολιτική της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (ΑΤΗΚ) να αξιώνει την καταβολή χρηματικών εγγυήσεων από μη μόνιμους κατοίκους Κύπρου για σύνδεσή τους με το τηλεφωνικό της δίκτυο. Οι καταγγέλλοντες, οι οποίοι ήταν υπήκοοι χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέμεναν στην Κύπρο, πρόβαλαν τη θέση ότι η πολιτική αυτή συνιστούσε αδικαιολόγητη διάκριση εις βάρος τους, αφού τέτοια υποχρέωση δεν είχαν οι κύπριοι πολίτες.

Για την αξίωσή της να καταβάλλονται εγγυήσεις από τους μη μόνιμους κατοίκους Κύπρου, η ΑΤΗΚ επικαλέστηκε στατιστικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι μεγάλο ποσοστό των συνδρομητών αυτών, εγκαταλείπουν την Κύπρο χωρίς να τακτοποιήσουν τις οφειλές τους. Η ΑΤΗΚ προσκόμισε στην Επίτροπο Διοικήσεως τα στοιχεία αυτά και πρόβαλε τη θέση ότι, η ύπαρξη ποσού εγγύησης λειτουργεί ως υπενθύμιση εκκρεμότητας του λογαριασμού και ότι, οποιαδήποτε διαδικασία εντοπισμού των πελατών αυτών στο εξωτερικό θα είχε μεγάλο οικονομικό κόστος.

Το Μάιο του 2005 Λειτουργοί της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων συναντήθηκαν με εκπροσώπους της ΑΤΗΚ και

τους ενημέρωσαν για τις πρόνοιες της νέας νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Υπό το φως των όσων συζητήθηκαν, η ΑΤΗΚ αποφάσισε να διαφοροποιήσει την πολιτική της στο θέμα, ώστε αυτή να συνάδει με τη νομοθεσία. Συγκεκριμένα η ΑΤΗΚ αποφάσισε α) να μειώσει σημαντικά τα ποσά εγγυήσεων που απαιτούνταν για την κινητή τηλεφωνία β) να επιστρέφει τις εγγυήσεις μη μόνιμων κατοίκων Κύπρου, οι οποίοι αποδεικνύονται συνεπείς πελάτες της ΑΤΗΚ για τρία χρόνια και γ) να επεκτείνει τα κριτήρια με βάση τα οποία θεωρούσε ένα αλλοδαπό ως μόνιμο κάτοικο Κύπρου, ώστε να συμπεριλαμβάνονται και ευρωπαίοι πολίτες στους οποίους έχει παραχωρηθεί άδεια μόνιμης διαμονής μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε.

Στην Έκθεσή της που υπέβαλε τον Αύγουστο του 2005 η Επίτροπος παρέθεσε τις διατάξεις του Νόμου Ν. 59(Ι)/2004, ο οποίος απαγορεύει οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση στον τομέα της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες που είναι διαθέσιμα στο κοινό, όπως είναι η παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας, στη βάση της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής ενός προσώπου.

Η Επίτροπος έκρινε ότι το κριτήριο της μόνιμης διαμονής επιφυλάσσει έμμεση διάκριση στη βάση της εθνικής καταγωγής των αλλοδαπών συνδρομητών, αφού, στην πράξη, θέτει την πλειοψηφία αυτών σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τους Κύπριους συνδρομητές. Ωστόσο, η Επίτροπος έκρινε ότι η επίμαχη πρακτική εξυπηρετεί ένα θεμιτό σκοπό και δικαιολογείται αντικειμενικά από τα στατιστικά στοιχεία που προσκόμισε η ΑΤΗΚ σε σχέση με τους επισφαλείς χρεώστες της. Η Επίτροπος έκρινε, επίσης, ότι τα νέα κριτήρια που στο μεταξύ είχε αποφασίσει να εφαρμόσει η ΑΤΗΚ, πληρούσαν τα στοιχεία της προσφορότητας και της αναγκαιότητας που προϋποθέτει η νομοθεσία.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επίτροπος έκρινε ότι η επίμαχη πρακτική στη βάση των νέων κριτηρίων, δεν συνιστούσε απαγορευμένη από το Νόμο διάκριση. Αμέσως μετά την υποβολή της Έκθεσης, η ΑΤΗΚ έθεσε σε εφαρμογή τη νέα πολιτική της στο θέμα της καταβολής εγγυήσεων.

Συμμετοχή ευρωπαίων πολιτών στις αναπληρωματικές εκλογές για ανάδειξη νέου Δημάρχου Πέγειας (ΑΚΡ 75-2005, 78-2005)

Στην Αρχή προσέφυγαν ευρωπαίοι πολίτες μόνιμοι κάτοικοι Πέγειας ισχυριζόμενοι ότι παραβιάστηκαν τα πολιτικά τους δικαιώματα επειδή τα ονόματά τους δεν συμπεριλήφθηκαν στον ειδικό εκλογικό κατάλογο, για σκοπούς συμμετοχής στις αναπληρωματικές εκλογές για ανάδειξη νέου Δημάρχου Πέγειας. Με τον τρόπο αυτό, όπως ισχυρίστηκαν, στερήθηκαν ένα από τα σημαντικότερα δικαιώματά τους, παρά το γεγονός ότι συμμετείχαν στις εκλογές για ανάδειξη μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που διεξήχθησαν τον προηγούμενο χρόνο.

Η Επίτροπος σημείωσε στην Έκθεση της ότι η συμμετοχή των ευρωπαίων πολιτών που διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο στις εκλογές για ανάδειξη των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης συνιστά μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους της εναρμόνισης της κυπριακής έννομης τάξης με το κοινοτικό κεκτημένο. Ευρύτερα, το θέμα αυτό άπτεται, επίσης, σημαντικών πτυχών της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και, για το λόγο αυτό, στο κείμενο της σχετικής οδηγίας δεν διαλαμβάνονται μόνο ρυθμίσεις που κατοχυρώνουν τα εκλογικά δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών, αλλά εμπεριέχονται και διατάξεις που καθιστούν απαραίτητη την ενημέρωση των ευρωπαίων πολιτών που διαμένουν σε άλλο κράτος της Ένωσης, σχετικά με τα εκλογικά δικαιώματά τους, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή και αποτελεσματική η άσκηση τους.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Επίτροπος επισήμανε ότι από μόνη της η υιοθέτηση του κοινοτικού κεκτημένου δεν είναι αρκετή για την ουσιαστική πραγμάτωση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται. Απαιτείται, όπως ανέφερε, μια σειρά από συνοδευτικά μέτρα και διοικητικές ρυθμίσεις που θα συνδράμουν την άσκηση, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, των εκλογικών δικαιωμάτων των ευρωπαίων πολιτών. Στα πλαίσια αυτά, η έγκαιρη, πλήρης και εμπεριστατωμένη ενημέρωση των ευρωπαίων πολιτών, συνιστά αυτονόητη υποχρέωση των αρμόδιων διοικητικών αρχών. Η Επίτροπος διατύπωσε τη θέση ότι, σε τέτοιες περιπτώσεις, η Διοίκηση δε θα πρέπει να αρκείται στην προβολή του επιχειρήματος ότι η μη άσκηση ενός δικαιώματος οφείλεται στην έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους του δικαιούχου ή στην άγνοια του νόμου. Τέτοιο επιχειρήμα, εξάλλου, δεν συνάδει με τις πρόνοιες της Οδηγίας 94/80/ΕΚ που ορίζει ότι αποτελεί υποχρέωση της Διοίκησης να ενημερώσει τους ευρωπαίους πολίτες για τα δικαιώματά τους.

Η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως αναληφθεί εκστρατεία ενημέρωσης των ευρωπαίων πολιτών για τα εκλογικά τους δικαιώματα, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η συμμετοχή τους στις επόμενες εκλογές για ανάδειξη των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης. Το Υπουργείο Εσωτερικών υιοθέτησε τη συγκεκριμένη εισήγηση.

Εγγραφή Ποντίων με ελληνική υπηκοότητα στους εκλογικούς καταλόγους για ανάδειξη αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΑΚΡ 79-2005)

Μη Κυβερνητική Οργάνωση έθεσε ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων καταγγελία αναφορικά με το θέμα της εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους Ποντίων που διαμένουν μόνιμα στην επαρχία Πάφου.

Στα πλαίσια διεξαγωγής της έρευνας, ζητήθηκε από τον Έπαρχο Πάφου όπως ενημερώσει την Επίτροπο για τον ακριβή αριθμό των ατόμων της Ποντιακής κοινότητας που αποτάθηκαν στην Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου για εγγραφή στον ειδικό εκλογικό κατάλογο. Σύμφωνα με την απαντητική επιστολή του Έπαρχου Πάφου, ημερομηνίας 4 Οκτωβρίου 2005, μέχρι εκείνη την ημερομηνία αποτάθηκαν στο Γραφείο του δύο άτομα της ποντιακής κοινότητας

Πάφου, με αίτηση για εγγραφή στον ειδικό εκλογικό κατάλογο. Ενδιαφέρον επέδειξαν και άλλα άτομα τα οποία παρέλαβαν έντυπα σχετικής αίτησης.

Ο περί Δημοτικών και Κοινοτικών Εκλογών (Υπήκοοι Άλλων Κρατών Μελών) Νόμος του 2004 (Ν. 98(Ι)/2004), ο οποίος ψηφίστηκε για σκοπούς εναρμόνισης της ημεδαπής νομοθεσίας με τις ευρωπαϊκές Οδηγίες 94/80/ΕΚ και 96/30/ΕΚ, παρέχει στους πολίτες κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο, το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές για την ανάδειξη των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεση που υπέβαλε στις 2 Νοεμβρίου, 2005 τονίζει, ότι η απλή ύπαρξη ενός θεσμικού πλαισίου κατοχύρωσης των εκλογικών δικαιωμάτων των ευρωπαίων πολιτών δεν εξυπακούει από μόνη της την συμμετοχή των ατόμων αυτών στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές. Η ενεργοποίηση του δικαιώματος του εκλέγειν εκ μέρους των υπηκόων κρατών μελών που διαμένουν μόνιμα σε άλλο κράτος μέλος προϋποθέτει την εφαρμογή όλων των αναγκαίων μέτρων για να καταστεί δυνατή η άσκηση του δικαιώματος. Η πιο πάνω κρατική υποχρέωση απορρέει άλλωστε και από τα άρθρα 8 και 11 της Οδηγίας 94/80/ΕΚ.

Επιπλέον, η Επίτροπος επισημαίνει την ανύπαρκτη συμμετοχή στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές μιας μεγάλης αριθμητικά ομάδας που, σύμφωνα με τη νομοθεσία, δύναται να ασκεί τα δικαιώματα αυτά και την προφανή γενικότερη άγνοια που επικρατεί μεταξύ των ατόμων της κοινότητας αυτής σε σχέση με τα εκλογικά τους δικαιώματα ή τον τρόπο άσκησής τους.

Η Επίτροπος τονίζει την ανάγκη για πλήρη και εμπεριστατωμένη ενημέρωση των ευρωπαίων πολιτών που διαμένουν στην Κύπρο για τα εκλογικά τους δικαιώματα και τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησής τους, ούτως ώστε οι ρυθμίσεις της οικείας νομοθεσίας να μην παραμένουν γράμμα κενό. Ενόψει των πιο πάνω, έγιναν εισηγήσεις αναφορικά με την άμεση ανάγκη δρομολόγησης μίας ουσιαστικής εκστρατείας ενημέρωσης των ευρωπαίων πολιτών για τα εκλογικά τους δικαιώματα και τον τρόπο άσκησής τους.

Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης των εισηγήσεων της Επιτρόπου διαπιστώθηκε ότι υπήρξε συμμόρφωση εκ μέρους των αρμόδιων αρχών.

Συμμετοχή αλλοδαπών στις εκλογές για ανάδειξη αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΑΚΡ 61-2004)

Μη Κυβερνητική Οργάνωση απευθύνθηκε στην Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων θέτοντας το ζήτημα της συμμετοχής των αλλοδαπών που διαμένουν νόμιμα στην Κύπρο στις εκλογές για ανάδειξη Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της κατοχύρωσης των πολιτικών δικαιωμάτων του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Διατυπώθηκε ειδικότερα ο ισχυρισμός ότι η καθυστέρηση συμμόρφωσης με συστάσεις οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης και της

Ευρωπαϊκής Ένωσης προάγει και διαιωνίζει ρατσιστικές συμπεριφορές και φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού έναντι αλλοδαπών που διαμένουν νόμιμα στην Κύπρο εδώ και πολλά χρόνια.

Διαπιστώθηκε ότι το θέμα της συμμετοχής αλλοδαπών, προερχόμενων από χώρες μέλη της Ένωσης ή τρίτες χώρες, στις εκλογές για την ανάδειξη των τοπικών αρχών εγέρθηκε στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας με αφορμή την υπογραφή, εκ μέρους της Κύπρου, της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για Συμμετοχή των Ξένων στη Δημόσια Ζωή σε Τοπικό Επίπεδο. Όμως, οι σχετικές συζητήσεις δεν προχώρησαν ουσιαστικά αφού η διαδικασία επικύρωσης της Σύμβασης δεν τελεσφόρησε.

Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι το θέμα της χορήγησης πολιτικών δικαιωμάτων στους μετανάστες και της συμμετοχής τους στις εκλογές για ανάδειξη των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελεί συστατικό στοιχείο των πολιτικών ενσωμάτωσης των μεταναστών όπως έχουν οριοθετηθεί από οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Στην Έκθεση που υπέβαλε η Επιτροπή Διοικήσεως στις 10 Ιουνίου, 2005 σημείωσε ότι η Κύπρος είναι χώρα υποδοχής ενός μεγάλου αριθμού μεταναστών, η κοινωνική ενσωμάτωση των οποίων τείνει να λάβει επιτακτικό χαρακτήρα και υπέβαλε εισήγηση όπως οι εμπλεκόμενες στο θέμα υπηρεσίες λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για προώθηση της διαδικασίας επικύρωσης της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για Συμμετοχή των Ξένων στη Δημόσια Ζωή σε Τοπικό Επίπεδο και της εναρμόνισης των σχετικών νομοθετικών και διοικητικών πρακτικών με τις αρχές που έχουν θέσει τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι απόψεις του Υπουργείου Εσωτερικών σε σχέση με το θέμα όπως και η Έκθεση της Επιτροπής Διοικήσεως τέθηκαν υπόψη του Υπουργικού Συμβουλίου το οποίο αποφάσισε να μην προχωρήσει, στο παρόν στάδιο, η διαδικασία ετοιμασίας νομοσχεδίου για την επικύρωση της Σύμβασης.

Ένταξη Ποντίων στο Σχέδιο για Επιχορήγηση των Υπογόνιμων Ζευγαριών για Εξωσωματική Γονιμοποίηση (ΑΚΡ 54-2005)

Γυναίκα ποντιακής καταγωγής προσέφυγε στην Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, ισχυριζόμενη ότι ήταν αδικαιολόγητη η απόφαση του Υπουργείου Υγείας να απορρίψει την αίτηση της για ένταξη στο Σχέδιο για Επιχορήγηση των Υπογόνιμων Ζευγαριών για Εξωσωματική Γονιμοποίηση και για καταβολή της επιχορήγησης που παραχωρείται στα υπογόνιμα ζευγάρια.

Η καταγγέλλουσα έχει ελληνική υπηκοότητα και διέμενε μόνιμα στην Κύπρο με δελτίο ταυτότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το Μάρτιο του 2004 υπέβαλε αίτηση στο Υπουργείο Υγείας για καταβολή της επιχορήγησης που παραχωρείται στα υπογόνιμα ζευγάρια για διενέργεια εξωσωματικής γονιμοποίησης. Η αίτησή της συνοδεύτηκε από τις σχετικές ιατρικές βεβαιώσεις.

Όπως η ίδια ισχυρίστηκε, αρχικά της δόθηκαν διαβεβαιώσεις ότι η αίτηση της θα αντιμετωπιζόταν θετικά, ενώ αργότερα το αίτημά της δεν ικανοποιήθηκε με το αιτιολογικό ότι δεν είχε την κυπριακή υπηκοότητα.

Η Επίτροπος τόνισε ότι ο περί Ίσης Μεταχείρισης (Φυλετική και Εθνοτική Καταγωγή) Νόμος του 2004 [Ν.59(Ι)/2004], απαγορεύει οποιαδήποτε διάκριση λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής ενός προσώπου στους τομείς της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της κοινωνικής προστασίας και των κοινωνικών παροχών.

Με το δεδομένο αυτό, η Επίτροπος σημείωσε στην Έκθεση της ότι, σε περιπτώσεις που δικαιούχοι αγαθών ή υπηρεσιών είναι πρόσωπα που δεν είναι Κύπριοι πολίτες, οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να εξετάζουν κατά πόσον η άσκηση των δικαιωμάτων ή ο τρόπος παροχής συγκεκριμένου αγαθού ή υπηρεσίας είναι σύμφωνος από την άποψη απαγόρευσης των διακρίσεων. Έτσι παρέχεται η δυνατότητα στους επηρεαζόμενους μη Κύπριους πολίτες να ζητήσουν να μην τύχουν εφαρμογής εθνικές ρυθμίσεις, με βάση τις οποίες δεν παραχωρούνται σε υπηκόους άλλων χωρών της Ένωσης ή πρόσωπα διαφορετικής φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής ωφελήματα που παρέχονται στους ημεδαπούς που τελούν κάτω από τις ίδιες περιστάσεις και προϋποθέσεις.

Η Επίτροπος θεώρησε ότι η μη ικανοποίηση του αιτήματος αντέβαινε στο νομοθετικά κατοχυρωμένο δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης και ότι η μη ικανοποίηση του αιτήματός της για καταβολή της επιχορήγησης αποτελούσε αδικαιολόγητη διάκριση.

Εισήγηση της Επιτρόπου ήταν όπως το Υπουργείο Υγείας επανεξετάσει το θέμα και μεριμνήσει για το χειρισμό του αιτήματος για καταβολή της χορηγίας, μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας και της εφαρμογής της αρχής της μη διάκρισης.

Παραχώρηση δημοσίου βοηθήματος σε ανάπηρο άτομο ποντιακής καταγωγής και ένταξης του στο Σχέδιο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες (ΑΚΡ 32-2004)

Πρόσωπο ποντιακής καταγωγής έθεσε ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων καταγγελία που αφορούσε (α) στην άρνηση του Επαρχιακού Γραφείου Ευημερίας Λευκωσίας να του χορηγήσει δημόσιο βοήθημα και (β) στην απόρριψη αιτήματος του από το Τμήμα Εργασίας για παροχή οικονομικής βοήθειας, στα πλαίσια του Σχεδίου Επαγγελματικής Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες που δεν προσφέρονται από το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων (ΚΕΑΑ).

Ως προς την άρνηση χορηγίας δημόσιου βοηθήματος στον καταγγέλλοντα, εκ μέρους του Τμήματος Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, διαπιστώθηκε ότι αυτή δεν ήταν σύμφωνη με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, δεδομένων των προβλημάτων υγείας του καταγγέλλοντα, της αδυναμίας του να εργαστεί εξαιτίας των προβλημάτων αυτών, των ιδιαίτερων οικογενειακών και

προσωπικών του συνθηκών και του γεγονότος ότι είχε εξασφαλίσει άδεια παραμονής απεριόριστου χρόνου. Το πρόσωπο αυτό διέμενε νόμιμα στην Κύπρο τα τελευταία 6 χρόνια με την οικογένειά του, δημιούργησε στέρεους κοινωνικούς δεσμούς με τον τόπο και, πρόδηλα, η διαμονή του ενείχε το στοιχείο της μονιμότητας.

Η Επίτροπος Διοικήσεως σε έκθεση της ημερ. 23 Αυγούστου, 2005 υπέβαλε εισήγηση όπως οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας επανεξετάσουν το θέμα της παραχώρησης δημοσίου βοηθήματος στον καταγγέλλοντα αποκαθιστώντας την διαταραχθείσα αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι, με βάση τις διατάξεις του περί Ίσης Μεταχείρισης στην Απασχόληση και την Εργασία Νόμου του 2004 [Ν.58(Ι)/2004], συνιστά απαγορευμένη διάκριση η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση που μπορεί να υποστεί πρόσωπο λόγω της φυλετικής ή εθνικής του καταγωγής στα θέματα απασχόλησης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των όρων πρόσβασης στην απασχόληση και εργασία και των όρων πρόσβασης σε όλα τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης.

Ως εκ τούτου, κρίθηκε αδικαιολόγητη η επίκληση της αλλοδαπής υπηκοότητας του καταγγέλλοντα ως αιτιολογία για την άρνηση έγκρισης της αίτησής του για συμμετοχή στο Σχέδιο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες σε Ειδικότητες που δεν προσφέρονται στο Κ.Ε.Α.Α. Η Επίτροπος Διοικήσεως υπέβαλε εισήγηση όπως η Υπηρεσία Μέριμνας Αναπήρων προχωρήσει στην άμεση τροποποίηση του Σχεδίου Επαγγελματικής Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες σε Ειδικότητες που δεν προσφέρονται από το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων, ούτως ώστε αυτό να συμπεριλαμβάνει ως δικαιούχους Ευρωπαίους Πολίτες.

Άρνηση ασφαλιστικών εταιρειών να ασφαλίσουν Πόντιους που ζουν στην Κύπρο (ΑΚΡ 5-2004, ΑΚΡ 50-2005)

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων εξέτασε καταγγελίες αναφορικά με τη συμπεριφορά/στάση των ασφαλιστικών εταιρειών, έναντι των Ποντίων κατοίκων Κύπρου. Οι καταγγέλλοντες ισχυρίστηκαν ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες, εφαρμόζοντας ρατσιστική πολιτική και με κριτήριο μόνο την εθνική καταγωγή, αρνούνταν να προσφέρουν σε Πόντιους τις ίδιες υπηρεσίες ασφάλισης που προσφέρουν σε Ελληνοκύπριους πολίτες. Η καταγγελία αφορούσε κυρίως στην ασφάλιση μηχανοκινήτων οχημάτων και προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες, είτε δεν ασφαλίζουν Πόντιους, είτε τους ασφαλίζουν με πολύ ψηλότερα ασφάλιστρα από αυτά που προσφέρουν σε Κύπριους πολίτες.

Από την έρευνα προέκυψε ότι αριθμός ασφαλιστικών εταιρειών, εφαρμόζουν πολιτικές ή πρακτικές που, είτε αποκλείουν άτομα ποντιακής καταγωγής από την παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών, είτε τα θέτουν σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με αντίστοιχες

υπηρεσίες που παρέχονται σε ημεδαπούς. Στην Έκθεσή της η Επίτροπος σημείωσε ότι η επιφύλαξη διακριτικής μεταχείρισης στη βάση της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής ενός προσώπου στον τομέα της πρόσβασης και παροχής αγαθών και υπηρεσιών απαγορεύεται από την ισχύουσα νομοθεσία και συγκεκριμένα από τις διατάξεις των Νόμων Ν.42(Ι)/2004 και Ν.59(Ι)/2004.

Δεδομένου ότι οι καταγγελίες που υποβλήθηκαν χαρακτηρίζονταν από έλλειψη αναφοράς σε συγκεκριμένα πρόσωπα τα οποία υπέστησαν δυσμενή διάκριση, η Επίτροπος έκρινε σκόπιμο όπως, σε εκείνο το στάδιο, περιοριστεί στο να ενημερώσει τις ασφαλιστικές εταιρείες για το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο κατά των διακρίσεων, να επισημάνει την παρανομία που υφίσταται όταν επιδεικνύεται διακριτική συμπεριφορά έναντι των Ποντίων και να εισηγηθεί όπως οι ασφαλιστικές εταιρείες επανεξετάσουν την πολιτική/πρακτική τους στο θέμα, κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η αρχή της μη διάκρισης μεταξύ προσώπων διαφορετικής φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Τέλος, η Επίτροπος επεσήμανε ότι, τυχόν διαπίστωση στο μέλλον συμπεριφορών που συνιστούν διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θα επισύρουν εκ νέου την παρέμβασή της και, σε τέτοια περίπτωση, εφόσον επιβεβαιωθούν οι καταγγελίες, θα είναι υποχρεωμένη να λάβει όλα τα κυρωτικού χαρακτήρα μέτρα έναντι των εταιρειών που παρανομούν, σύμφωνα με τις εξουσίες που της παρέχει η ισχύουσα νομοθεσία.

Εκπαιδευτικός αποκλεισμός Ποντίων μαθητών και τήρηση εκπαιδευτικών περιφερειών (ΑΚΡ 28-2004)

Μη Κυβερνητική Οργάνωση έθεσε ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων καταγγελία κατά του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, αναφορικά με την επιχειρούμενη, κατά τους ισχυρισμούς, καταστρατήγηση του θεσμού των εκπαιδευτικών περιφερειών με αποτέλεσμα στο Γυμνάσιο Παναγίας Θεοσκεπάστης στην Πάφο να φοιτούν σχεδόν αποκλειστικά παιδιά Ποντίων ενώ ο εγχώριος μαθητικός πληθυσμός φοιτούσε σε άλλα σχολεία της Πάφου.

Διαπιστώθηκε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του ενέκρινε τις εκπαιδευτικές περιφέρειες φώτισης των μαθητών στα Γυμνάσια και Λύκεια. Βασική συνιστώσα της απόφασης είναι η φώτιση των μαθητών στα σχολεία της περιοχής που κατοικούν και η κοινωνική ενσωμάτωση του μαθητικού αλλόγλωσσου πληθυσμού.

Αναφορικά με την κατανομή των μαθητών στο γυμνάσιο Παναγίας Θεοσκεπάστης Πάφου, κατά τη σχολική χρονιά 2003-2004 επί συνόλου 327 μαθητών, οι ελληνοκύπριοι μαθητές ήταν 146 και οι ποντιακής καταγωγής μαθητές 156.

Η Επίτροπος Διοικήσεως παρατήρησε ότι τα πιο πάνω στοιχεία, σε συνδυασμό με την αυξητική τάση που παρουσιάζουν τα ποσοστά αλλόγλωσσων μαθητών στα σχολεία της Κύπρου, υποδεικνύουν από μόνα τους την αναγκαιότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών των αλλόγλωσσων μαθητών που φοιτούν στα κυπριακά σχολεία. Σημείωσε δε ότι η νέα

αυτή πραγματικότητα του κυπριακού σχολείου καθιστά απαραίτητη τη συζήτηση για το περιεχόμενο και τις στοχεύσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Στο βαθμό, πάντως, που στόχος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η ομαλή ενσωμάτωση των αλλόγλωσσων μαθητών στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, είναι αναγκαία η καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για ισόρροπη κατανομή των μαθητών αυτών σε διάφορα σχολεία και η αποφυγή της συγκέντρωσής τους σε ορισμένα μόνο από αυτά. Η Επίτροπος Διοικήσεως επεσήμανε ότι με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται και υποστηρίζεται η ουσιαστική πρόσβαση στην εκπαιδευτική διαδικασία και η συμμετοχή στο μορφωτικό αγαθό με ισότιμο τρόπο για όλα τα παιδιά που ανήκουν σε διαφορετικές πολιτισμικές, γλωσσικές και θρησκευτικές ομάδες.

Με βάση τα πιο πάνω, η Επίτροπος Διοικήσεως θεώρησε ότι είναι κατά βάση ορθή η αντιμετώπιση του θέματος των εγγράφων και μετεγγράφων μαθητών από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου και η εμμονή στη θέση για τήρηση των εκπαιδευτικών περιφερειών. Παρατήρησε δε ότι υπό τις δεδομένες συνθήκες, η αυστηρή εφαρμογή των εκπαιδευτικών περιφερειών αναστρέφει την τάση αριθμού μελών του μαθητικού εγχώριου πληθυσμού για αναζήτηση άλλων σχολείων, εκτός των εγκεκριμένων εκπαιδευτικών περιφερειών και ότι προάγει την εμπέδωση της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των μαθητών και προλαμβάνει ουσιαστικά την απομόνωση και γκετοποίηση των αλλόγλωσσων και ειδικότερα των Ποντίων μαθητών.

Όπως πληροφορήθηκε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει προχωρήσει σε υλοποίηση των εισηγήσεων.

Πρόσβαση αλλοδαπών μαθητών στην εκπαίδευση (ΑΚΡ 20-2005)

Η καταγγελία υποβλήθηκε από Βουλευτή κατά του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, αναφορικά με παραβίαση του δικαιώματος των αλλοδαπών μαθητών στην εκπαίδευση. Διαπιστώθηκε ότι η Αν. Διευθύντρια Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης απέστειλε στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού επιστολή, με την οποία τον ενημέρωνε ότι τα σχολεία έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν το Τμήμα για τους αλλοδαπούς που εγγράφουν, αναφέροντας και τα στοιχεία των γονιών τους ώστε να γίνονται εξετάσεις κατά πόσο αυτοί διαμένουν παράνομα στην Κυπριακή Δημοκρατία. Βάσει τούτου το Υπουργείο προχώρησε στην έκδοση της εγκυκλίου, στην οποία αναφερόταν ότι όλα ανεξαιρέτως τα σχολεία είναι υποχρεωμένα να ενημερώνουν το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης για τους αλλοδαπούς που εγγράφουν αναφέροντας και τα στοιχεία των γονιών τους, ώστε να γίνονται εξετάσεις κατά πόσο αυτοί διαμένουν παράνομα στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Η Επίτροπος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εγκύκλιος αυτή πλήττει την ελεύθερη πρόσβαση των παιδιών αυτών στην εκπαίδευση, παραβιάζοντας τη βασική αρχή ότι τα παιδιά αλλοδαπών δικαιούνται να απολαμβάνουν ίση με τους Κύπριους μεταχείριση

στο δικαίωμα στην εκπαίδευση, ανεξάρτητα από το νόμιμο ή όχι της διαμονής των γονέων τους. Επίσης, κατέγραψε την ευθύνη του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να παρέμβει με αυτόν τον τρόπο στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Ως εκ τούτου, εισηγήθηκε προς το αρμόδιο Υπουργείο την ανάκληση της εγκυκλίου και προς το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης την αποχή από παρόμοιες παρεμβάσεις στο μέλλον.

Μετά την υποβολή της έκθεσης το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ετοίμασε Πρόταση, την οποία υπέβαλε στο Υπουργικό Συμβούλιο, βάσει της οποίας τα σχολεία θα μπορούσαν να αποστέλλουν τα στοιχεία των αλλοδαπών μαθητών στο Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης για έλεγχο της νομιμότητας της παραμονής τους στη χώρα. Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την Πρόταση αυτή.

Το θέμα τέθηκε και συζητήθηκε κατ' επανάληψη στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Με επιστολή, ημερομηνίας 10 Ιουλίου 2006, η Διευθύντρια Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού ενημέρωσε την Επίτροπο Διοικήσεως ότι ζητήθηκε σχετική γνωμάτευση από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας.

Δυσμενής μεταχείριση μαθήτριας λόγω των θρησκευτικών της πεποιθήσεων (ΑΚΡ 31-2005)

Γονείς μαθήτριας Γυμνασίου υπέβαλαν καταγγελία για δυσμενή μεταχείριση της κόρης τους από καθηγητή Θρησκευτικών του σχολείου της, λόγω των θρησκευτικών της πεποιθήσεων.

Διαπιστώθηκε ότι η μαθήτρια φοιτούσε στην τρίτη τάξη του Γυμνασίου και λόγω του γεγονότος ότι είναι Μάρτυρας του Ιεχωβά, της παραχωρήθηκε απαλλαγή από το μάθημα των Θρησκευτικών. Ο θεολόγος καθηγητής που δίδασκε στην τάξη της έκανε αναφορές στο θέμα των αιρέσεων κατά τρόπο που δημιουργούσε ανάμεσα στους συμμαθητές της αρνητικό γι' αυτήν κλίμα. Οι καταγγελίες ήταν σε γνώση της Διευθύντριας του σχολείου και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, που ωστόσο αμέλησαν να λάβουν οποιαδήποτε μέτρα για την προστασία της μαθήτριας. Μόνο μετά από την υποβολή σχετικής καταγγελίας στην Αρχή, το Υπουργείο ανέθεσε σε Επιθεωρητή τη διερεύνηση των καταγγελιών, από την οποία προέκυψε ότι πιθανόν να προκλήθηκε πίεση ψυχολογική στη μαθήτρια με τις αναφορές του καθηγητή στις διάφορες θρησκευτικές αιρέσεις.

Στην Έκθεση της ημερ. 30 Νοεμβρίου, 2005 η Επίτροπος Διοικήσεως επισημάνει ότι υπήρξε παραβίαση της θρησκευτικής ελευθερίας της μαθήτριας. Παρατήρησε, ειδικότερα, ότι δεν λήφθηκαν τα αναγκαία μέτρα προστασίας της από ενέργειες οι οποίες έτειναν στο να την μειώσουν στα μάτια των συμμαθητών της για τις θρησκευτικές της επιλογές.

Εισηγήθηκε όπως το Υπουργείο αναθεωρήσει τη στάση του σε σχέση με το χειρισμό παρόμοιων περιστατικών, καθιστώντας σαφές προς όλους τους καθηγητές ότι ο σεβασμός στη θρησκευτική συνείδηση των μαθητών προϋποθέτει την προστασία τους από

οποιαδήποτε δυσμενή μεταχείριση που οφείλεται σε αυτήν. Εξέφρασε, επίσης, την άποψη ότι θα πρέπει να εγκαταλειφθεί η πρακτική του περιορισμού και εν δυνάμει αποκλεισμού των μαθητών που εξαιρούνται από το μάθημα των Θρησκευτικών στη βιβλιοθήκη ή σε άλλο χώρο του σχολείου και να αναζητηθούν τρόποι δημιουργικής απασχόλησής τους.

Παράλληλα, η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε ότι στα πλαίσια εφαρμογής της Σύστασης 1720(2005), με τίτλο «Εκπαίδευση και Θρησκεία», της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, το Υπουργείο θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο επαναξιολόγησης του περιεχομένου ή και του τρόπου διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών καθώς και άλλων θεμάτων που άπτονται της θρησκευτικής λατρείας στα σχολεία.

Σε απάντησή της η Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σημείωσε ότι έγιναν συστάσεις στον ιερέα/καθηγητή και του υποδείχθηκε ότι οι αναφορές σε θρησκευτικές αιρέσεις δεν πρέπει να γίνονται με τρόπο που να δημιουργείται αρνητικό κλίμα για τους οπαδούς τους και να προκαλείται παραβίαση της θρησκευτικής ελευθερίας τους. Σχετικές οδηγίες δόθηκαν και στη Διεύθυνση του σχολείου στο οποίο υπηρετούσε ο εν λόγω καθηγητής. Παράλληλα, οι ίδιες οδηγίες δόθηκαν από τους Επιθεωρητές των Θρησκευτικών προς όλους τους καθηγητές του μαθήματος.

Επίσης, οι Επαρχιακοί Επιθεωρητές έδωσαν οδηγίες στους Διευθυντές των σχολείων όπως, κατά τη διάρκεια θρησκευτικών και εθνικών εκδηλώσεων, μη γίνονται απαξιώτικές αναφορές σε εθνότητες, κοινότητες, θρησκευτικές ομάδες και αποκλίσεις. Υποδείχθηκε, επίσης, όπως οι μαθητές/τριες, που απαλλάσσονται λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων από το μάθημα των Θρησκευτικών, να μην αντιμετωπίζονται ως δεύτερης κατηγορίας μαθητές, αλλά να τους παρέχονται οργανωμένες ευκαιρίες δημιουργικής απασχόλησης.

Η Γενική Διευθύντρια ανέφερε, επιπλέον, ότι προγραμματίστηκε η οργάνωση σεμιναρίου για τους καθηγητές των Θρησκευτικών και τους δασκάλους που διδάσκουν το μάθημα στα δημοτικά σχολεία με στόχο την υιοθέτηση πρακτικών ανεκτικότητας και σεβασμού της διαφορετικότητας και τη μελέτη μεθόδων διδασκαλίας των επίμαχων ενοτήτων του Αναλυτικού Προγράμματος.

Ως προς τη θέμα της αναθεώρησης του περιεχομένου του μαθήματος, η Γενική Διευθύντρια ανέφερε ότι αυτό θα μελετηθεί. Συνεκτίμησης θα τύχει τόσο η πρακτική άλλων ευρωπαϊκών χωρών με κοινά χαρακτηριστικά με την Κύπρο, όσο και η πολιτική που θα ακολουθείται από την Ελλάδα, η οποία παρέχει δωρεάν τα βιβλία των Θρησκευτικών. Εξέφρασε, ωστόσο, την άποψη ότι σε περίπτωση που υπάρξουν ακραίες ρυθμίσεις ή και μετατροπή του μαθήματος σε απλή θρησκειολογία, υπάρχει ο κίνδυνος το κράτος να βρεθεί σε αδυναμία να διαφωτίσει τους νέους για τις συνέπειες που μπορεί να έχουν για τη ζωή, την ασφάλεια και την υγεία του κάποιος καταστροφικές λατρείες (σέκτες) που οδηγούν μέχρι και σε αυτοκτονία των οπαδών τους. Ούτε, σημείωσε, μπορεί να

παραβλεφθεί η δυνατότητα συμβολής των Θρησκευτικών στην πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας όταν αυτά διδάσκονται σωστά.

Δηλώσεις Αρχηγού Αστυνομίας αναφορικά με ποινικά αδικήματα που διαπράττουν αλλοδαποί (ΑΚΡ 12-2004)

Μη κυβερνητική Οργάνωση έθεσε ενώπιον της Επιτροπής Διοικήσεως δηλώσεις του Αρχηγού Αστυνομίας σε σχέση με την εγκληματικότητα στην Κύπρο και για μεγέθυνση της εικόνας για την εγκληματικότητα των αλλοδαπών. Οι δηλώσεις έγιναν στις 20 Ιουλίου 2004, στα πλαίσια δημοσιογραφικής διάσκεψης του Αρχηγού Αστυνομίας, σε σχέση με το έγκλημα στην Κύπρο.

Διαπιστώθηκε ότι επιλέγθηκε για στατιστική ανάλυση και παρουσίαση μία μικρή χρονική περίοδος κατά την οποία συνέπεσε να διαπραχθούν πολλά σοβαρά ποινικά αδικήματα στα οποία ενέχονταν και αλλοδαποί. Παράλληλα, έγινε γενικότερη αναφορά σε εμνηκλή μεγάλου ποσοστού αλλοδαπών στο έγκλημα, βάσει στατιστικών στοιχείων για το έτος 2003. Περαιτέρω, έγινε συσχετισμός της αύξησης της εγκληματικότητας με την αύξηση που παρατηρήθηκε στην υποβολή αιτήσεων ασύλου και διατυπώθηκαν σχετικές εισηγήσεις προς τις μεταναστευτικές αρχές.

Ενόψει τούτων, η Επίτροπος Διοικήσεως κατέληξε στο συμπέρασμα ότι επιχειρήθηκε να επιρριφθεί στους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Κύπρο μεγάλη ευθύνη για την αύξηση της εγκληματικότητας, ενώ ο Αρχηγός Αστυνομίας υποτίμησε τον κίνδυνο ανάπτυξης ή ενίσχυσης ρατσιστικών και ξενοφοβικών συμπεριφορών. Στην έκθεση της ημερ. 22 Ιουνίου, 2005, εισηγήθηκε την αποφυγή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον.

Παράλληλα, επισήμανε ότι η παρουσίαση που έγινε ήταν μονόπλευρη, αφού από αυτήν απουσίαζε παντελώς οποιαδήποτε αναφορά σε περιστατικά βίας, ρατσιστικής χροιάς, που υφίστανται οι ίδιοι οι αλλοδαποί και εισηγήθηκε την άμεση προώθηση της ολοκλήρωσης του συστήματος συλλογής και επεξεργασίας των στοιχείων για ρατσιστικά περιστατικά, καθώς και την εκπλήρωση των υπόλοιπων υποχρεώσεων που ανέλαβε η κυπριακή Αστυνομία, στα πλαίσια της ευθύνης του κράτους για εξάλειψη ρατσιστικών φαινομένων.

Ο Αρχηγός Αστυνομίας εξέφρασε την άποψη ότι ο προηγούμενος Αρχηγός Αστυνομίας είχε περιοριστεί στην παρουσίαση στοιχείων, χωρίς να εκφράσει οποιαδήποτε γνώμη ή άποψη που να ενισχύει ρατσιστική ή ξενοφοβική συμπεριφορά. Παραδέχτηκε, όμως, ότι σε κάθε περίπτωση που ο Αρχηγός Αστυνομίας παρέχει πληροφορίες στο κοινό αναφορικά με εγκληματικές ενέργειες και σχετικές στατιστικές θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικός, ούτως ώστε να μη διαφαίνεται καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι ο ίδιος υιοθετεί, ενισχύει ή παρασιωπά οποιοδήποτε είδους ρατσιστική συμπεριφορά. Αναφορικά με την προώθηση της ολοκλήρωσης του συστήματος συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων, διαβεβαίωσε ότι γίνονται συνεχείς προσπάθειες προς το σκοπό αυτό.

Ρατσιστικού περιεχομένου δημόσιες δηλώσεις του Δημάρχου Λευκωσίας (ΑΚΡ 81-2005)

Δημόσιες δηλώσεις του Δημάρχου Λευκωσίας όπως αποτυπώθηκαν σε δημοσίευμα ημερήσιας εφημερίδας, σε σχέση με την παραβατική συμπεριφορά των αλλοδαπών κατοίκων της παλιάς Λευκωσίας, οι οποίοι, ουσιαστικά, παρουσιάστηκαν ως υπεύθυνοι για προβλήματα σχετικά με την ρύπανση του περιβάλλοντος και την ανομοιομορφία της περιοχής, τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής Διοικήσεως για διερεύνηση μέσω ατομικής καταγγελίας.

Μετά από τη διεξαγωγή σχετικής έρευνας η Επίτροπος Διοικήσεως υπέβαλε έκθεση ημερ. 1ης Δεκεμβρίου, 2005 στην οποία επισημαίνεται ότι οι δηλώσεις του Δημάρχου Λευκωσίας αποδίδουν στους αλλοδαπούς κατοίκους της παλιάς Λευκωσίας, με συλλογικό, μεγεθυντικό και ισοπεδωτικό τρόπο, την ευθύνη για τα γενικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η πόλη, ταυτίζοντας την παρουσία τους με την υποβάθμιση της εντός των τοιχών περιοχής, και, ως τέτοιες, θα έπρεπε να είχαν αποφευχθεί.

Η Επίτροπος διαπιστώνει ότι, τέτοιας φύσεως δημόσιες δηλώσεις, προερχόμενες από κρατικούς αξιωματούχους, δεν είναι «αθώες» ούτε «αβλαβείς» αφού διαχειρίζονται το «αίσθημα ασφάλειας» του κοινού και ενδεχομένως να έχουν ως αποτέλεσμα την αναπαραγωγή ξενοφοβικών αντιλήψεων με απρόβλεπτες αρνητικές συνέπειες.

Οι σχετικές διαπιστώσεις της Επιτροπής τέθηκαν υπόψη του Δημάρχου Λευκωσίας με την εισήγηση όπως συνεκτιμηθούν δεόντως για την αποφυγή στο μέλλον παρόμοιων περιστατικών. Η εισήγηση έγινε αποδεκτή.

Ρατσιστική επίθεση εναντίον αλλοδαπού μετά από τροχαίο ατύχημα (ΑΚΡ 37-2005)

Αλλοδαπός μόνιμος κάτοικος Κύπρου υπέβαλε καταγγελία αναφορικά με ρατσιστική επίθεση που ισχυρίστηκε ότι υπέστη μετά τη σύγκρουση αυτοκινήτου που οδηγούσε με άλλο αυτοκίνητο σε δρόμο της Λεμεσού. Στη σκηνή του ατυχήματος έσπευσαν δύο μέλη του Τμήματος Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων, που περιπολούσαν στην περιοχή εκείνη τη στιγμή. Ο παραπονούμενος και ο άλλος οδηγός λογομαχούσαν, με αποτέλεσμα να επέμβουν οι δύο αστυνομικοί. Ο παραπονούμενος υποστήριξε ότι η αστυνομικός που τον πλησίασε τον έβρισε με λέξεις ρατσιστικής υφής, ενώ η εν λόγω αστυνομικός ισχυρίστηκε ότι ο παραπονούμενος την χτύπησε. Επενέβησαν άλλοι αστυνομικοί, που είχαν φτάσει στη σκηνή, και συνέλαβαν τον παραπονούμενο. Ο ίδιος ισχυρίστηκε ότι, κατά τη σύλληψή του, δέχτηκε επίθεση από διάφορα πρόσωπα. Στη συνέχεια τέθηκε και παρέμεινε υπό κράτηση μέχρι την επόμενη ημέρα. Από ιατρική εξέταση στην οποία υποβλήθηκε όταν αφέθηκε ελεύθερος, προκύπτει ότι έφερε σωματικά τραύματα.

Η Επίτροπος, μετά τη διερεύνηση δεν κατέληξε σε οριστικά συμπεράσματα για το κατά πόσο ο καταγγέλλων κακοποιήθηκε, ή αν η επίθεση που ενδεχομένως δέχτηκε προερχόταν από μέλος της Αστυνομίας ή αν είχε ρατσιστικό κίνητρο. Παρατήρησε, ωστόσο, ότι η ευρύτερη αντιμετώπιση της οποίας έτυχε δε φαίνεται να έμεινε ανεπηρέαστη από το γεγονός της ετερότητας του και, ειδικότερα, από το χρώμα του. Για να καταλήξει στη διαπίστωση αυτή, συνεκτίμησε το γεγονός ότι, σε αντίθεση με τον οδηγό του άλλου οχήματος, καμία πρόνοια δε λήφθηκε για την ιατρική περίθαλψη του παραπονομένου, ο οποίος, αντίθετα, οδηγήθηκε στα κρατητήρια. Ενόψει τούτων, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως η μεταχείριση της οποίας έτυχε ο καταγγέλλων καταγραφεί ως αδίκημα με ρατσιστική χροιά, με βάση το άρθρο 6 της Αστυνομικής Διάταξης 3/38, και όπως υπάρξει σχετική ενημέρωση του Γραφείου Καταπολέμησης Διακρίσεων της Αστυνομίας.

Εκδήλωση ρατσιστικής συμπεριφοράς εναντίον Αφρικανού ποδοσφαιριστή κατά τη διάρκεια ποδοσφαιρικού αγώνα (ΑΚΡ 4-2004)

Το Μάιο του 2004 υποβλήθηκε καταγγελία για την εκδήλωση ρατσιστικών συμπεριφορών κατά τη διεξαγωγή αγώνων στο Κυπριακό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου. Στην καταγγελία έγινε ειδική αναφορά στη ρατσιστική συμπεριφορά που επιδείχθηκε εναντίον συγκεκριμένου Αφρικανού ποδοσφαιριστή σε αγώνα της ομάδας του το Φεβρουάριο του 2004. Η ρατσιστική συμπεριφορά είχε εκδηλωθεί από τους οπαδούς της αντίπαλης ομάδας με γιουχαίσματα και μαζικές κραυγές που μιμούνταν την κραυγή του πιθήκου, κάθε φορά που ο εν λόγω ποδοσφαιριστής ερχόταν σε επαφή με την μπάλα.

Στην Έκθεσή της η Επίτροπος επεσήμανε ότι απαγορεύεται κάθε μεταχείριση ή συμπεριφορά που συνιστά διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Ειδική αναφορά έκανε στο Νόμο με τον οποίο ο Κύπρος κύρωσε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διακρίσεως, βάσει του οποίου, είναι ποινικό αδίκημα η δημόσια έκφραση προσβλητικών ιδεών κατά προσώπου ή ομάδας προσώπων, λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής τους.

Μέσα στα πλαίσια διερεύνησης της καταγγελίας, η ΚΟΠ ενημέρωσε την Επίτροπο για τα μέτρα που λαμβάνει για την πρόληψη και πάταξη φαινόμενων ρατσιστικής συμπεριφοράς στους αγωνιστικούς χώρους. Ένα τέτοιο μέτρο ήταν η περιληψη σχετικών προνοιών στην Προκήρυξη των Πρωταθλημάτων, η παράβαση των οποίων συνεπάγεται κυρώσεις από την Δικαστική Επιτροπή. Διαπιστώθηκε δε ότι την ποδοσφαιρική περίοδο 2004-2005, για πρώτη φορά, η Δικαστική Επιτροπή της ΚΟΠ επέβαλε σε Σωματεία χρηματικά πρόστιμα για ρατσιστική συμπεριφορά οπαδών τους.

Στη Έκθεση γίνεται αναφορά στα φαινόμενα ρατσισμού που μαστίζουν ευρύτερα στον Ευρωπαϊκό Ποδοσφαιρικό χώρο καθώς και σε μεθόδους που εφαρμόσαν για αντιμετώπιση των φαινόμενων αυτών, τόσο η UEFA, όσο και εθνικές ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες

άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Η Επίτροπος επεσήμανε επίσης τη σχετική με το θέμα της αντιμετώπισης του ρατσισμού σε αθλητικούς χώρους Εισήγηση του Συμβουλίου Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης [Rec (2001)6 ημερ. 18 Ιουλίου, 2001], στην οποία αναφέρονται συγκεκριμένα μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να ληφθούν για πρόληψη και καταστολή του ρατσισμού, όχι μόνο από τα αθλητικά σωματεία και τις αθλητικές ομοσπονδίες αλλά και από άλλους (ευρύτερους) φορείς και αρχές, όπως, οι κρατικές και τοπικές Αρχές, η Αστυνομία και το Νομοθετικό Σώμα.

Υπό το φως των όσων προέκυψαν από την έρευνά της, η Επίτροπος υπέβαλε συγκεκριμένες εισηγήσεις στις αρμόδιες αρχές και φορείς για αντιμετώπιση του φαινομένου. Μεταξύ αυτών των εισηγήσεων ήταν: α) η ανάληψη εκστρατείας ενημέρωσης του φιλάθλου κοινού, β) η δημιουργία ενός ενιαίου συντονιστικού οργάνου και γ) η υιοθέτηση εισηγήσεων που καταγράφονται στην Εισήγηση Rec (2001)6 του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Συνθήκες κράτησης αλλοδαπών στις Κεντρικές Φυλακές και στα Αστυνομικά Κρατητήρια (ΑΚΡ 6-2004)

Αλλοδαποί που εξέτιαν ποινή φυλάκισης στις Κεντρικές Φυλακές παρέθεσαν τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν κατά την κράτησή τους, και που εστιάζονταν κυρίως στην άνιση και κατά διάκριση μεταχείρισή τους σε σχέση με τους Κύπριους συγκατατούμενους τους. Παράπονα υποβλήθηκαν, επίσης, από αλλοδαπούς που βρίσκονταν υπό κράτηση σε αστυνομικά κρατητήρια, σε σχέση, κυρίως, με τη νομιμότητα και τις συνθήκες κράτησης, καθώς επίσης και με το δικαίωμα επικοινωνίας των κρατούμενων με τους δικηγόρους τους.

Αναφορικά με τους αλλοδαπούς κρατούμενους στις Κεντρικές Φυλακές, η Επίτροπος Διοικήσεως επανέλαβε τη θέση της ότι αποτελεί, πλέον, αναγκαιότητα η αποποινικοποίηση της παράνομης εισόδου και παραμονής στην Κύπρο και η αντιμετώπισή της με εξωποινικές διαδικασίες. Παράλληλα θα πρέπει να δημιουργηθούν κέντρα φιλοξενίας των υπό απέλαση αλλοδαπών, συμβατά με τις ανάγκες και το νομικό καθεστώς τους. Μέχρι την υλοποίηση των πιο πάνω, οι κρατούμενοι/παραβάτες των μεταναστευτικών διαδικασιών θα πρέπει να κρατούνται χωριστά από τους άλλους καταδίκους και να τους παραχωρείται ένα καθεστώς μεγαλύτερης εσωτερικής ελευθερίας και αυξημένων ευκαιριών επωφελούς απασχόλησης.

Σε κάθε περίπτωση, η Επίτροπος υπογράμμισε ότι όλοι οι αλλοδαποί κρατούμενοι στις Φυλακές θα πρέπει να απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που αφορούν στην ενημέρωση, τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες και την επικοινωνία τους με τον έξω κόσμο. Η μεταφορά τους στην ανοιχτή φυλακή δε θα πρέπει να αποκλείεται, αλλά, αντίθετα, θα πρέπει να λαμβάνεται απόφαση κατά περίπτωση. Παράλληλα, ο Διευθυντής των Φυλακών θα πρέπει να ασκεί τις

εξουσίες που του παρέχει η σχετική νομοθεσία, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κρατούμενοι δεν τυχάνουν συμπεριφοράς αντίθετης με την υποχρέωση σεβασμού στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

Σε σχέση, ειδικότερα, με τη συμπεριφορά των δεσμοφυλάκων, η Επίτροπος εισηγήθηκε την ετοιμασία και κυκλοφορία εγκυκλίου, με την οποία θα επισύρεται η προσοχή όλων των δεσμοφυλάκων στην υποχρέωσή τους, κατά την αντιμετώπιση των κρατουμένων, να επιδεικνύουν σεβασμό στα δικαιώματα των τελευταίων.

Όσον αφορά στην κράτηση αλλοδαπών στα αστυνομικά κρατητήρια, διαπιστώθηκε η ακαταλληλότητα των συνθηκών κράτησης, ο περιορισμένος χώρος στον οποίο συντελούνταν η κράτηση και η παντελής έλλειψη δραστηριοτήτων. Τα χαρακτηριστικά αυτά, σε συνδυασμό με τη μακράς διάρκειας κράτηση και τον υπερπληθυσμό, συνέθεταν μία εικόνα αθλιότητας που, σε κάποιες περιπτώσεις, έφτανε στα όρια της ταπείνωσης.

Με βασική αρχή ότι ο κάθε κρατούμενος πρέπει να τυχάνει μεταχείρισης συμβατής με την αξιοπρέπεια του ανθρώπου, έγιναν οι εξής βασικές εισηγήσεις:

- Η Διευθύντρια Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης να ασκεί την εξουσία της για έκδοση διαταγμάτων κράτησης για σκοπό απέλασης με φειδώ, δεδομένου ότι τούτο συνιστά τρόπο περιορισμού του δικαιώματος της προσωπικής ελευθερίας.

- Να μελετηθεί το ενδεχόμενο θεσμοθέτησης ενός ανώτατου χρονικού ορίου κράτησης των υπό απέλαση αλλοδαπών, μετά το πέρας του οποίου, η κράτηση να μπορεί να αντικατασταθεί με επιβολή περιοριστικών όρων.

- Για τις περιπτώσεις στις οποίες ενδεχομένως δικαιολογείται η κράτηση για περισσότερο χρόνο, το κράτος οφείλει να προχωρήσει στη δημιουργία ειδικών κέντρων κράτησης/φιλοξενίας. Θα πρέπει να καταστεί σαφές, ότι τα κέντρα αυτά δεν απευθύνονται σε εγκληματίες, αλλά σε παραβάτες των περί μετανάστευσης προβλεπόμενων διαδικασιών. Συνεπώς, η τιμωρία τους δεν θα πρέπει να είναι η στέρηση της ελευθερίας τους, αλλά η απέλαση την οποία αναμένουν και για το λόγο αυτό θα πρέπει να παρέχονται ικανοποιητικές συνθήκες διαμονής, τόσο από υλικής πλευράς, όσο και από πλευράς δραστηριοτήτων και στελέχωσης.

Τέλος, αναφορικά με το δικαίωμα επικοινωνίας κρατουμένου με δικηγόρο, η Επίτροπος Διοικήσεως κατέστησε σαφές ότι η άσκησή του δεν εναπόκειται στη διακριτική εξουσία της Αστυνομίας και ότι ο Αρχηγός Αστυνομίας οφείλει να εξασφαλίσει έμπρακτα τη συμμόρφωση του Σώματος με την υποχρέωσή του να σέβεται, να προστατεύει και να διασφαλίζει το εν λόγω δικαίωμα. Εκφράστηκε η άποψη ότι, προς την κατεύθυνση αυτή, θα συμβάλει και η ταχεία ολοκλήρωση της διαδικασίας ψήφισης του νομοσχεδίου για τα δικαιώματα προσώπων που συλλαμβάνονται και τελούν υπό κράτηση. Το εν λόγω Νομοσχέδιο ψηφίστηκε τελικά στις 30 Δεκεμβρίου 2005.

Το θέμα της μακρόχρονης κράτησης αλλοδαπών για σκοπούς απέλασης, σε ανεπαρκείς συνθήκες, εξακολουθεί να παραμένει σε μεγάλο βαθμό άλυτο μέχρι σήμερα. Στο τέλος του 2006, ο Υπουργός Εσωτερικών έδωσε οδηγίες για την άμεση απελευθέρωση δεκατριών αλλοδαπών προσώπων που βρίσκονταν υπό κράτηση για παρατεταμένες περιόδους και των οποίων οι οικογένειες βρίσκονταν στην Κύπρο, και τους παραχώρησε εξαμηνες άδειες παραμονής. Η Επίτροπος Διοικήσεως εξέφρασε την ικανοποίηση για αυτή τη θετική εξέλιξη και βρίσκεται σε επικοινωνία με τον αρμόδιο Υπουργό ώστε να προωθηθεί συγκεκριμένη ρύθμιση του ζητήματος αυτού στη βάση συγκεκριμένων θεσμικών όρων και κριτηρίων.

Άρνηση παράδοσης δέματος σε αλλοδαπό από το Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (ΑΚΡ 18-2005)

Στην καταγγελία που υποβλήθηκε ενώπιον της Αρχής προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι το Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών αρνήθηκε να παραδώσει δέμα που είχε αποσταλεί στον καταγγέλλοντα για το λόγο ότι δεν είχε παρουσιάσει άδεια παραμονής στην Κύπρο.

Διαπιστώθηκε ότι το Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών ενήργησε, ερμηνεύοντας και εκτελώντας εγκύκλιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, με τίτλο «Εξυπηρέτηση αλλοδαπών από τις Κυβερνητικές Υπηρεσίες», η οποία έθετε ως προϋπόθεση εξυπηρέτησης αλλοδαπών από Κυβερνητικές Υπηρεσίες την παρουσίαση άδειας παραμονής στην Κύπρο. Η Επίτροπος παρατήρησε ότι η εν λόγω εγκύκλιος εισάγει ρυθμίσεις που συνιστούν αποκλεισμό από την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες των μη Κύπριων πολιτών, οι οποίοι ενδεχομένως δεν έχουν νόμιμη παραμονή στη χώρα. Αποκλειόμενα από την πρόσβαση στα κυβερνητικά τμήματα, τα πρόσωπα αυτά αποκλείονται αυτόματα και από την πρόσβασή τους στις υπηρεσίες και στα δικαιώματα που τα τμήματα αυτά παρέχουν.

Στηριζόμενη, τόσο στις πρόνοιες του περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμου του 2004 [Ν.42(Ι)/2004], όσο και σε πρόνοιες διεθνών συμβάσεων, η Επίτροπος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο αποκλεισμός αυτός συνιστούσε απαγορευμένη διάκριση, αφού, έχοντας τη μορφή γενικής και απόλυτης απαγόρευσης, οδηγούσε σε παραγνώριση της αρχής της μη διάκρισης, σε απώλεια θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σε αποκλεισμό από εξασφάλιση βασικών υπηρεσιών. Η Επίτροπος εισηγήθηκε τον τερματισμό της κατακράτησης του δέματος του παραπονούμενου από το Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και την εξέταση από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης του ενδεχομένου απόσυρσης της υπό αναφορά εγκυκλίου.

Το Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών πληροφόρησε την Επίτροπο Διοικήσεως ότι το δέμα παραδόθηκε στον καταγγέλλοντα. Επιπρόσθετα, δόθηκαν οδηγίες προς το προσωπικό του Τμήματος, όπως κατά την παράδοση δεμάτων, συστημένων ή άλλων ταχυδρομικών αντικειμένων σε αλλοδαπούς να απαιτείται η παρουσίαση ταυτότητας ή διαβατηρίου ως αποδεικτικού στοιχείου για την ταυτότητα του νόμιμου παραλήπτη.

Καθυστέρηση έκδοσης άδειας παραμονής σε αιτήτρια ασύλου (ΑΚΡ 4-2005)

Μη Κυβερνητική Οργάνωση μου διαβίβασε συγκεκριμένη καταγγελία αιτήτριας ασύλου η οποία δεν παρέλαβε έγκαιρα την άδεια παραμονής της στην Κύπρο.

Η καταγγέλλουσα είχε υποβάλει αίτηση για άσυλο, βάσει της οποίας της έχει χορηγηθεί άδεια παραμονής, που ωστόσο, δεν παρέλαβε. Η ίδια επισκέφθηκε επανειλημμένως τα γραφεία της αρμόδιας αρχής και, παρότι εξήγησε στην αρμόδια λειτουργό ότι χρειαζόταν άμεσα την άδεια παραμονής της, για σκοπούς έκδοσης κάρτας νοσηλείας, ενόψει κυρίως του γεγονότος ότι ήταν έγκυος, δεν της δόθηκε αντίγραφο της άδειάς της.

Διαπιστώθηκε ότι, πράγματι, είχε εκδοθεί άδεια παραμονής της παραπονούμενης, αλλά από τα στοιχεία του φακέλου δε φάνηκε με σαφήνεια κατά πόσο η μη παραλαβή της άδειας οφειλόταν σε υπαιτιότητα της καταγγέλλουσας ή σε παράλειψη της αρμόδιας υπηρεσίας. Το γεγονός, ωστόσο, ότι για σκοπούς κλήσης σε συνέντευξη για το αίτημα ασύλου, κατέστη δυνατός ο εντοπισμός της, ενώ για σκοπούς παράδοσης της άδειας παραμονής της όχι, έτεινε να καταδειξει παράλειψη της υπηρεσίας να φέρει εις πέρας την υποχρέωσή της για έκδοση αδειών παραμονής για τους αιτητές ασύλου.

Ανεξάρτητα από αυτό, η Επίτροπος παρατήρησε ότι ο μετέπειτα χειρισμός του θέματος από τους λειτουργούς της αρμόδιας υπηρεσίας υπήρξε κακόπιστος και γραφειοκρατικός, αφού αποστέρησε την καταγγέλλουσα από το δικαίωμά της για νόμιμη παραμονή στην Κύπρο και από την άσκηση άλλων δικαιωμάτων που απέρρεαν από το δικαίωμα αυτό.

Η Διευθύντρια του εμπλεκόμενου Τμήματος, μετά από προκαταρκτική επέμβαση της Επιτρόπου, έδωσε οδηγίες για έκδοση νέας άδειας παραμονής της καταγγέλλουσας. Με την υποβολή της Έκθεσης, η Επίτροπος συνέστησε προς την αρμόδια υπηρεσία όπως, εντός μίας εβδομάδας, προβεί στην έκδοση της άδειας και όπως διασφαλίσει την προστασία των δικαιωμάτων των αιτητών ασύλου. Η άδεια τελικά εκδόθηκε στις 23 Μαΐου 2005.

Απόκτηση ακίνητης ιδιοκτησίας από αλλοδαπούς (ΑΚΡ 41-2005 και ΑΚΡ 49-2005)

Το θέμα της απόκτησης ακίνητης ιδιοκτησίας από αλλοδαπούς τέθηκε ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων από δύο καταγγέλλουσες, οι οποίες είναι παντρεμένες με αλλοδαπούς και οι οποίες υποστήριξαν ότι τόσο η σχετική νομοθεσία, όσο και οι αποφάσεις που στηρίζονται σε αυτήν, κατά παράβαση της αρχής της ισότητας, εισάγουν δυσμενή διάκριση λόγω φύλου.

Διαπιστώθηκε ότι ο περί Κτήσης Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Αλλοδαποί) Νόμος διακρίνει μεταξύ των κυπρίων αντρών και των κυπρίων γυναικών που παντρεύονται με πρόσωπα που δεν έχουν την κυπριακή ιθαγένεια, θέτοντας σε δυσμενή θέση τα μέλη της

οικογένειας των δεύτερων, σε σχέση με τα μέλη της οικογένειας των πρώτων, όσον αφορά την απόκτηση ακίνητης ιδιοκτησίας.

Συγκεκριμένα, ενώ η κτήση ακίνητης ιδιοκτησίας από αλλοδαπές συζύγους κυπρίων αντρών επιτρέπεται χωρίς προηγούμενη έγκριση, η κτήση ακίνητης ιδιοκτησίας από αλλοδαπούς συζύγους κυπρίων γυναικών κατ' αρχήν απαγορεύεται και είναι δυνατή μόνο κατόπιν εξασφάλισης έγκρισης. Ακόμα, ενώ η κτήση ακίνητης ιδιοκτησίας από αλλοδαπές συζύγους κύπριων αντρών δεν τίθεται υπό κανένα περιορισμό, η κτήση ακίνητης ιδιοκτησίας από αλλοδαπούς συζύγους κυπρίων γυναικών, κατά κανόνα, υπόκειται σε όρους, οι οποίοι είτε συνάγονται άμεσα από το νόμο, είτε τίθενται από τον Έπαρχο που χορηγεί τη σχετική άδεια. Επίσης, στην περίπτωση άντρα «αλλοδαπού κυπρίου», υπό την έννοια του νόμου, η σύζυγος και τα παιδιά του θεωρούνται και αυτοί «αλλοδαποί κύπριοι», με αποτέλεσμα να τους επιτρέπεται χωρίς οποιουδήποτε όρους ή διατυπώσεις η απόκτηση ακίνητης ιδιοκτησίας, χωρίς, όμως, να συμβαίνει το ίδιο με τους συζύγους και τα παιδιά των γυναικών «αλλοδαπών κυπρίων».

Η Επίτροπος στην Έκθεσή της παρατήρησε ότι η διατήρηση των διατάξεων αυτών παραβιάζει την αρχή της ισότητας. Προσβάλλει, ειδικότερα, τόσο την αρχή ότι ο νόμος πρέπει να ρυθμίζει με όμοιο τρόπο τις όμοιες καταστάσεις, όσο και την υποχρέωση του Κράτους να προστατεύει χωρίς διάκριση την οικογενειακή ζωή κάθε προσώπου. Η διαφορετική μεταχείριση δε στηρίζεται σε οποιαδήποτε αντικειμενική και εύλογη αιτία και, επομένως, δε δικαιολογείται. Ως εκ τούτου, διαβίβασε την Έκθεσή της στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προκειμένου να προβεί σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες, εντός των αρμοδιοτήτων του.

Σε συμμόρφωση με την Έκθεση, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας ενημέρωσε την Επίτροπο Διοικήσεως ότι ετοιμάστηκε και αποστάλθηκε στο Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών νομοσχέδιο για τροποποίηση του επίμαχου νόμου, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις και τις εισηγήσεις της Επιτροπής.

Πρόσβαση ανάπηρων ατόμων σε δημόσια κτήρια (ΑΚΡ 48-2005)

Ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων τέθηκε καταγγελία για το θέμα των υφιστάμενων διευκολύνσεων για πρόσβαση των ανάπηρων ατόμων στα δημόσια κτήρια. Προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι η έλλειψη των αναγκαίων διευκολύνσεων συνιστούσε αδικαιολόγητη διάκριση σε βάρος των ανάπηρων ατόμων.

Η Επίτροπος Διοικήσεως σημειώνει στην Έκθεσή της ημερ. 13 Οκτωβρίου, 2005 ότι η πρόσβαση των ανάπηρων ατόμων στις κρατικές υπηρεσίες άπτεται των δικαιωμάτων των ατόμων αυτών για ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία και για πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες, ενώ διαπίστωσε ότι τα ανάπηρα άτομα αντιμετωπίζουν δυσκολίες και μερικές φορές ανυπέρβλητα εμπόδια από άποψη δυνατότητας πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες. Η ύπαρξη

τέτοιων καταστάσεων μπορεί να οδηγήσει σε φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και παροχής μειωμένων ευκαιριών σε άτομα με αναπηρίες.

Διαπιστώθηκε επίσης, ότι τα τελευταία χρόνια έγιναν σημαντικά βήματα στον τομέα αυτό, κάτι που είναι αποτέλεσμα και της λήψης νομοθετικών μέτρων. Οι ουσιαστικές νομοθετικές ρυθμίσεις που έχουν υιοθετηθεί είναι συμβατές με τις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες καθώς και με το πλαίσιο προστασίας που εγκαθιδρύουν κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Παρόλα αυτά, το ουσιαστικό θέμα στην προκειμένη περίπτωση ήταν τα ελλείμματα στην πρακτική εφαρμογή των νομοθετικών ρυθμίσεων και στην ουσιαστική εκπλήρωση των κρατικών υποχρεώσεων για διαφύλαξη και προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ανάπηρων ατόμων.

Η Επιτροπή σημείωσε ότι οι κρατικές υπηρεσίες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερη ευαισθησία το θέμα της πρόσβασης των ανάπηρων ατόμων στα κρατικά κτίρια και να λάβουν τα δέοντα μέτρα κοινωνικής προστασίας των ατόμων αυτών που θα τα βοηθήσει να έχουν όλες τις απαραίτητες διευκολύνσεις προσβασιμότητας.

Έγιναν εισηγήσεις, προς όλες τις εμπλεκόμενες αρχές για να μεριμνήσουν για εναρμόνιση της πολιτικής και των πρακτικών τους με το γενικότερο πνεύμα της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων και του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας των ανάπηρων ατόμων.

Συγκεκριμένα, έγιναν εισηγήσεις όπως το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων εκπονήσει ειδικό πρόγραμμα με σαφείς στόχους αναφορικά με την εξασφάλιση του δικαιώματος της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες σε όλα τα κρατικά κτίρια και θέσει σε εφαρμογή, για το σκοπό αυτό, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των στόχων αυτών. Επιπλέον, στα πλαίσια του Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση, έγιναν εισηγήσεις όπως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μεριμνήσει για την εφαρμογή πρακτικών μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος, με απώτερο στόχο το σεβασμό των δικαιωμάτων και την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες.

Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης των εισηγήσεων της Επιτροπής διαπιστώθηκε η πρόθεση των αρμόδιων υπηρεσιών να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση των εισηγήσεων, ενώ διαπιστώθηκε ότι ορισμένες από αυτές βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης.

ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Αυτεπάγγελτη έρευνα αναφορικά με δηλώσεις του Αστυνομικού Διευθυντή Πάφου στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΑΚΡ/ΑΥΤ 1-2004)

Η Επίτροπος Διοικήσεως, ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων επενέβη αυτεπάγγελτα για να διερευνήσει το θέμα που προέκυψε μετά από δηλώσεις του Αστυνομικού Διευθυντή Πάφου για την εγκληματική συμπεριφορά των Ποντίων που διαμένουν στην Πάφο. Ο Αστυνομικός Διευθυντής τη νύκτα της 22ης Ιουνίου, 2004 μετέβη σε περιοχή όπου εκτυλίσσονταν επεισόδια μεταξύ Ποντίων και της Αστυνομίας και σε δηλώσεις του στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ανέφερε, επί λέξει, τα εξής:

«Εάν συνεχίσουν με αυτόν τον τρόπο οι Ελληνοπόντιοι θα δημιουργήσουν κλίμα που δεν θα τους σπκώσει στην Πάφο». Ανέφερε, περαιτέρω, ότι «..σε κάθε 100 περιπτώσεις διαρρήξεων και ληστειών οι 90 αφορούν ελληνοπόντιους.»

Στη έκθεση που υπέβαλε μετά τη έρευνα που διενήργησε η Επίτροπος Διοικήσεως επισήμανε ότι οι δηλώσεις του Αστυνομικού Διευθυντή Πάφου ήταν άστοχες, περιττές και αχρείαστες και ως τέτοιες δεν μπορούσαν να συμβάλουν στην εκτόνωση της έντασης που δημιούργησαν τα επεισόδια που δημιουργήθηκαν.

Εξέφρασε μάλιστα τη θέση ότι οι έμμεσες, πλην όμως σαφείς, απειλές που διατυπώθηκαν εναντίον των Ποντίων όσο και οι, εν πολλοίς, ατεκμηρίωτες όπως αποδεικνύεται από τα στοιχεία που η ίδια η Αστυνομία έθεσε ενώπιον της, αναφορές για το ποσοστό εγκληματικότητας τους δεν συμβάλλουν καθόλου στην καλλιέργεια κλίματος ανεκτικότητας, κοινωνικής αποδοχής και ένταξης των Ποντίων και καταπολέμησης των εναντίον τους προκαταλήψεων. Τουναντίον, οι αναφορές στο ποσοστό επίδειξης εγκληματικής συμπεριφοράς, από το κατεχόμενη αρμόδιο όργανο διαφύλαξης της δημόσιας τάξης σε τοπικό επίπεδο, προσάπτει συγκεκριμένες αρνητικές ιδιότητες και ενισχύει την εμπέδωση του πρότυπου του παραβατικού τύπου όποιου ανήκει στην ποντιακή κοινότητα της Πάφου.

Ανεξάρτητα από τις προθέσεις του Αστυνομικού Διευθυντή Πάφου, η Επίτροπος τόνισε εμφαντικά ότι η ουσία των δηλώσεων του και η παράθεση στοιχείων για την εγκληματική συμπεριφορά των Ποντίων δεν ήταν οι επιβαλλόμενες υπό τις περιστάσεις και ως τέτοιες έπρεπε να αποφευχθούν. Ήταν, μάλιστα, δυνατό να δημιουργήσουν λανθασμένες εντυπώσεις στον ευρύτερο πληθυσμό και να γεννήσουν φαινόμενα προκατάληψης και ξενοφοβίας που λειτουργούν αναπόφευκτα ως προθάλαμος του ρατσισμού.

Η Επίτροπος επισήμανε πάντως με ικανοποίηση την παραδοχή του Αν. Αρχηγού της Αστυνομίας ότι οι συγκεκριμένες δηλώσεις του Αστυνομικού Διευθυντή Πάφου ήταν ατυχείς και ότι έγιναν συστάσεις για αποφυγή στο μέλλον τέτοιων χειρισμών.

**Αυτεπάγγελτη έρευνα Επιτρόπου Διοικήσεως
αναφορικά με επίδειξη ρατσιστικής συμπεριφοράς
έναντι επιβατών πτήσης των Κυπριακών
Αερογραμμών για τη Μόσχα, στις 20 Σεπτεμβρίου,
2004 (ΑΚΡ/ΑΥΤ 2-2004)**

Στις 21 Σεπτεμβρίου, 2004, υπήρξαν εκτεταμένα δημοσιεύματα στον τύπο για επεισόδια που διαδραματίστηκαν την προηγούμενη μέρα κατά την αναχώρηση της πτήσης των Κυπριακών Αερογραμμών, με αρ. CY 486, με προορισμό τη Μόσχα. Επίκεντρο των δημοσιευμάτων αποτέλεσε επεισόδιο επίδειξης ρατσιστικής συμπεριφοράς έναντι επιβατών της συγκεκριμένης πτήσης και πληροφοριών ότι επιβάτες δεν ταξίδεψαν τελικά για τη Μόσχα επειδή θεωρήθηκαν από συνεπιβάτες τους ως ύποπτοι τρομοκράτες λόγω της εμφάνισης, της γλώσσας και της καταγωγής τους.

Λόγω της σοβαρότητας του περιστατικού η Επίτροπος Διοικήσεως, ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, αποφάσισε να παρέμβει αυτεπάγγελα και να προβεί σε εξέταση του θέματος δυνάμει των αρμοδιοτήτων που της έχουν ανατεθεί από τον περί Καταπολεμήσεως των Φυλετικών και Ορισμένων Άλλων Διακρίσεων (Επίτροπο) Νόμο του 2004 [N.42(1)/2004)].

Στην Έκθεση της η Επίτροπος Διοικήσεως σημειώνει ότι η αναστάτωση που προήλθε στην ομαλή αναχώρηση της πτήσης οφείλονταν αποκλειστικά στην επίδειξη ρατσιστικής, εξευτελιστικής και ταπεινωτικής μεταχείρισης έναντι δυο επιβατών οι οποίοι λόγω της εμφάνισης, της γλώσσας, της καταγωγής και της θρησκείας τους εκλήφθησαν από μερικούς από τους επιβάτες ως ύποπτοι τρομοκράτες. Η επίδειξη ρατσιστικής συμπεριφοράς που συνοδεύτηκε από αυτόκλητες έρευνες στη χειραποσκευή του ενός επιβάτη από συνεπιβάτες του, ο χλευασμός και η εξευτελιστική συμπεριφορά την οποία υπέστη ο ίδιος και άλλος συνεπιβάτης του δεν μπορούσαν να τύχουν καμιάς αποδοχής.

Υπό τις δεδομένες περιστάσεις όσο απαράδεκτες, επικίνδυνες και επιλήψιμες ήταν οι ενέργειες μερικών επιβατών έναντι των δύο αυτών Αζέρων συνεπιβατών τους άλλο τόσο αδικαιολόγητος είναι και ο χειρισμός του επεισοδίου από τις αρμόδιες αρχές.

Τονίστηκε μάλιστα ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η αρχή του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας καταστρατηγήθηκε, κυρίως, λόγω της αδυναμίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά ένα, εξόφθαλμο, ρατσιστικό και μισαλλόδοξο περιστατικό που αντέβαινε σε θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου.

Όπως αναφέρει η Επίτροπος Διοικήσεως η ταπεινωτική και απάνθρωπη συμπεριφορά έναντι του ενός επιβάτη συνεχίστηκε και μετά την ουσιαστική εκδίωξη του από το αεροσκάφος των Κυπριακών Αερογραμμών. Κατά την επιστροφή του στο αεροδρόμιο για νέα αναχώρηση, εντελώς αδικαιολόγητα, ανακρίθηκε, κιόλας από το Τμήμα Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων.

Η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως οι αρμόδιες αρχές λάβουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα για αποφυγή στο μέλλον παρόμοιων περιστατικών.

Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων

